

JENS SJÖLANDER OCH PÅL BRUNNSTRÖM

Idéburen sektors samverkan med Malmö universitet

EN RAPPORT INOM RAMEN FÖR
VINNOVAPROJEKTET STRATEGISKA
PARTNERSKAP FÖR EFFEKTIV OCH
TRANSPARENT SAMVERKAN (SPETS)

**MALMÖ
UNIVERSITET**

Idéburen sektors samverkan
med Malmö universitet

JENS SJÖLANDER OCH PÅL BRUNNSTRÖM

Idéburen sektors samverkan med Malmö universitet

EN RAPPORT INOM RAMEN FÖR VINNOVAPROJEKTET STRATEGISKA
PARTNERSKAP FÖR EFFEKTIV OCH TRANSPARENT SAMVERKAN (SPETS)

© Copyright författarna 2021

Malmö University Publications in Urban Studies (MAPIUS 27)

Omslagsbild: Anna Wahlgren

Tryck: Holmbergs, Malmö 2021

Grafisk formgivning och sättning: Pål Brunnström

ISBN 978-91-7877-191-2 (tryckt)

ISBN 978-91-7877-192-9 (pdf)

DOI 10.24834/ISBN. 9789178771929

Studien har genomförts inom ramen för Spets (Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan), med stöd från Vinnova.

VINNOVA

Sveriges innovationsmyndighet

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	9
Syfte och tillvägagångssätt	10
Begrepp och definitioner	11
Bakgrund	12
Idéburen sektors samverkan med Malmö universitet	15
Samverkan inom forskning	16
Samverkan inom utbildning	21
Annan samverkan	25
Värdet av samverkan med akademien för den idéburna sektorn	29
Kompetensförsörjning och professionalisering av praktiken	29
Legitimitet och ökat genomslag i arbetet för samhällsförändring	31
Kritik och nytänkande	33
Utmaningar och hinder i samverkan mellan akademien och idéburen sektor	37
Utvecklad samverkan genom strategiska partnerskapsavtal	43
Slutsatser och rekommendationer	47
Rekommendationer	43
Referensförteckning	51
Bilaga 1	55

Sammanfattning

Den här rapporten är en delrapport inom ramen för det Vinnovafinansierade projektet Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan (Spets)¹ och belyser Malmö universitets samverkan med organisationer inom den idéburna sektorn. Rapporten bygger på en intervjustudie med tio idéburna organisationer, och speglar samverkan med Malmö universitet ur deras perspektiv: vilken samverkan som bedrivs, vad den ger organisationerna, utmaningar och hinder samt möjlighet för utveckling av samverkan, till exempel genom ett strategiskt partnerskapsavtal.

Rapporten visar att det på Malmö universitet sker en hel del samverkan både kopplat till forskning, utbildning och nyttiggörande och att denna samverkan när den sker i relation till idéburen sektor främst är kopplad till tre av universitetets fakulteter – Fakulteten Kultur och samhälle, Fakulteten Hälsa och samhälle samt Fakulteten Lärande och samhälle. De intervjuade organisationernas motiv för samverkan med universitetet varierar, och undersökningen indikerar att organisationerna ser samverkan som ett sätt att fylla behov av kunskap och kompetensförsörjning, att genom vänlig kritik stimulera till nytänkande, samt att ge organisationerna ökad legitimitet i deras arbete för samhällsförändring. Undersökningen visar att det finns behov av ökad systematik i samverkan och att mer skulle kunna göras för att stärka samverkan kring forskning och utbildning. De intervjuade organisationerna lyfter behovet av mer forskning om och tillsammans med den idéburna sektorns organisationer och behovet av mer samverkan kopplat till studenters uppsatser och praktik. Här finns en möjlighet att möta organisationernas behov av kunskap, kompetens och framtida personal. Det finns även ett behov av fler arenor för möten, gärna regelbundet återkommande, mellan universitetet och den idéburna sektor, och organisationerna efterlyser även generellt ökade kunskaper om den idéburna sektorns särart, förutsättningar och behov, inom akademien såväl som i samhället i stort. Undersökningen belyser även behovet av utökat stöd och finansiering för forskare som samverkar med idéburen sektor, då finansiering av samverkan är ett särskilt problem.

1. K3 projektet. "Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan". <https://k3-projektet.se/project/spets/> (hämtad 2021-03-09).

Inledning

Idag står samverkan med aktörer från den idéburna sektorn högt på agendan. Sedan länge pågående samhällsprocesser som globalisering, utvecklingen av den Europeiska Unionen (EU), demokratins utveckling och kris samt en diskurs som synliggör och försöker lösa samhällsutmaningar har även påkallat ett ökat fokus på den idéburna sektorn och deras roll i samhället. Den idéburna sektorns organisationer mobiliserar och involveras mer uttalat för att lösa samhällsutmaningar, vitalisera demokratin, främja integrationen och öka mångfalden inom välfärden. Diskussionen präglas i hög grad av politiska meningsskiljaktigheter, där företrädare från såväl höger som vänster av olika skäl påkallar behovet av ett ökat utrymme för idéburna aktörer för samhällsutvecklingen.²

När denna rapport skrivs står världen ännu mitt uppe i en pågående covid-19-kris, och världens stater och aktörer mobiliserar för att bidra med lösningar och utveckla samverkan.³ Den idéburna sektorns roll i samhällskontraktet diskuteras, en diskussion som under senare tid även följts av ett ökat fokus på sektorns roll för samhällsutveckling och (social) innovation.⁴ Samtidigt pågår inom akademien en diskussion om hur samverkan kan utvecklas, bland annat inom ramen för flera projekt i Vinnovas K3-satsning, en satsning som även har finansierat projektet som denna rapport utgör en del av: Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan (Spets).⁵

-
2. Jönsson, Anders och Scaramuzzino, Roberto. *Samverkan mellan stat, region och civilsamhälle för nyanländas etablering – En utvärdering av projektet NAD i Skåne*. Lund: Socialhögskolan Lunds universitet 2016. Meeuwisse, Anna. *Debatten om välfärdsstaten och det civila samhället*. Stockholm : Sköndalsinstitutet 1999.
 3. I Sverige har fem stora paraplyorganisationer inom den idéburna sektorn nyligen gått samman, i syfte att synliggöra och utveckla hur deras medlemmar på olika sätt kan bidra till lösningar i krisen. Initiativet samlas under namnet ”Civilsamhällets nystartsgrupp för ett nytt samhällskontrakt”, och har en temagrupp som specifikt fokuserar på forskning, och utveckling samt innovation, ett arbete som leds av professor Magnus Karlsson, professor på Centrum för civilsamhällesforskning vid Ersta Sköndal Bräcke högskola. Fremia. Petters blogg, ”Civilsamhällets svar på hur vi bygger ett bättre Sverige” <https://www.fremia.se/nyhetsrum/nyheter/nystartsgrupp/> (hämtad 2021-03-09).
 4. Diskussionen om samhällskontraktet kan spåras tillbaka till 1700-talet och filosofer som Locke och Rousseau, där samhällskontraktet handlade om det kontrakt som upprättades mellan den då nybildade nationalstaten och dess medborgare samt deras rättigheter och skyldigheter. Motsvarande diskussion har idag aktualiserats just i diskussioner beträffande den idéburna sektorns roll och funktion i samhället. Lindberg, Malin och Nahnfeldt, Cecilia. *Idéburen innovation: nyskapande lösningar på organisatoriska och samhälleliga behov*. Stockholm : Idealistas Förlag, 2017.
 5. K3 projekten. ”Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan”. <https://k3-projekten.se/project/spets/> (hämtad 2021-03-09). Syftet med Spets-projektet är brett, och fokuserar på a) att skapa en definition av vad strategiskt partnerskap innebär b) att öka förmåga att på ett strukturerat, målinriktat och kommunikativt sätt skapa långsiktiga och värdefulla relationer med externa aktörer c) att medverka till ökad kvalitet på etablerade och nya strategiska partnerskap d) att vidareutveckla arbetssätt/metoder/verktyg, ökad medvetenhet om rollfördelning och framgångsfaktorer

Svenska lärosätens uppdrag att samverka med det omkringliggande samhället framgår av andra paragrafen av högskolelagen där lärosäten ges ett ansvar att ”samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta”.⁶ Samverkan betraktas vidare som ett sätt att öka kvalitén i lärosätens forskning och utbildning. Denna rapport är den andra rapporten som tas fram vid Malmö universitet inom ramen för projektet Spets. I den första fokuserades på Malmö universitets samverkan med Malmö stad, som ett exempel på samverkan som skulle kunna utvecklas inom ramen för ett ”strategiskt partnerskap” så som det definieras inom projektet Spets.⁷

Syfte och tillvägagångssätt

Syftet med rapporten är att beskriva olika typer av samverkan som Malmö universitet har med organisationer ur den idéburna sektorn, vad samverkan med akademien ger dessa organisationer samt möjligheter och hinder för samverkan i framtiden. Rapporten presenterar i huvudsak en extern ögonblicksbild på den samverkan som universitetet bedriver med idéburen sektor, sett ur de idéburna organisationernas perspektiv. Malmö universitets syn på samverkan med idéburen sektor synliggörs framför allt via strategidokument och annat organisatoriskt material, detta delvis av tidsskäl då ramarna för projektet varit snäva. De frågeställningar som rapporten avser att adressera är:

1. Vilken samverkan har de i undersökningen inkluderade organisationerna ur den idéburna sektorn med Malmö universitet och med akademien?
2. Vilka hinder och möjligheter finns för samverkan och hur skulle samverkan kunna utvecklas?
3. Vilka värden ger denna samverkan de idéburna organisationerna?

Rapporten bygger på intervjuer med företrädare för tio idéburna organisationer. Urvalet av organisationer har gjorts genom kontakter med företrädare för samtliga fakulteter och forskningscenter vid Malmö universitet som tillfrågats om exempel på samverkan med den idéburna sektorn. De organisationer som intervjuats är (i bokstavsordning): Hela Malmö, Hyresgästföreningen, Hållbar utveckling Skåne, Individuell människohjälp, Malmö ideella, Nätverket idéburen sektor Skåne, RF-SISU Skåne, Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU), Röda Korset, Stadsmissionen samt Föreningen Stapelbädden.

6. Högskolelagen (1992:1434), 2 § andra stycket. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskolelag-19921434_sfs-1992-1434

7. Brunnström, Pål och Sjölander, Jens. *Strategiska partnerskap : Ett sätt att fördjupa samverkan i Malmö?* Malmö : Malmö universitet 2020. <https://doi.org/10.24834/isbn.978-91-7877-112-7>

I flertalet fall har intervjuerna gjorts med verksamhetsledare eller motsvarande för respektive organisation. I vissa fall har flera medarbetare medverkat vid intervjutillfället. Intervjuerna har genomförts under perioden februari till oktober 2020, oftast digitalt via Zoom på grund av covid-19 och behovet av att hålla distans. Samtliga intervjuer har spelats in och transkriberats varefter de kodats tematiskt utifrån rapportens frågeställningar.

Begrepp och definitioner

Rapporten fokuserar på samverkan med den idéburna sektorns organisationer. Med idéburen organisation avses

Organisationer inom den ideella sektorn och den kooperativa rörelsen. Organisationerna kan vara vinstdrivande och har generellt någon form av mer allmänmänniska uppdrag, utan att vara statliga eller kommunala. De är självstyrande och har ofta inslag av idealitet samt bedrivs ofta med en ideologisk medvetenhet.⁸

Begreppet ringar in en heterogen grupp organisationer, föreningar, stiftelser med mera, som har det gemensamt att de inte är kopplade till staten, kommuner eller på annat sätt är del av den offentliga sektorn, den privata vinstdrivande sektorn eller individens mer privata sfär. Statistikmyndigheten SCB:s kartläggning av denna sektor från 2018 visar att sektorn består av 263 343 organisationer.⁹ Organisationerna täcker en bred flora av frågor och teman, där vissa har ett tydligare fokus på demokratiska värden och specifika gruppers rättigheter och andra mer på att erbjuda olika tjänster och stöd i idéburen regi.¹⁰ Begreppet har blivit allt vanligare under senare tid för att ringa in dessa organisationer, men används inte sällan synonymt med liknande begrepp så som det civila samhället, ideella sektorn, folkrörelserna eller sociala ekonomin. De olika begreppen

8. Svedberg, Lars och Trägårdh, Lars (red.). *Det civila samhället som forskningsfält: nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Stockholm : Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag, 2006. I princip samma definition av begreppet användes då den dåvarande regeringen Reinfeldt i propositionen ”Politik för det civila samhället” 2009 lade grunden för en ny politik för det som i propositionen benämns civila samhället, där begreppsbytet från tidigare använda ”folkrörelser” till ”civila samhället” synliggör ordens politiska laddning. Regeringens proposition 2009/10:55 ”En politik för det civila samhället” sid. 31 https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/en-politik-for-det-civila-samhallet_GX0355

9. SCB. ”Det civila samhället 2018”. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/naringsverksamhet/naringslivets-struktur/civila-samhallet/pong/statistiknyhet/det-civila-samhallet-2018/> (Hämtad 2021-02-15)

10. Wijkström, Filip och Einarsson, Torbjörn. *Från nationalstat till näringsliv? Det civila samhällets organisationsliv i förändring*. Stockholm: Ekonomiska forskningsinstitutet (EFI), Handelshögskolan i Stockholm, 2006.

kan kopplas till olika synsätt på dessa organisationers roll och funktion i samhället, olikheter som präglas av skilda vetenskapliga, normativa och politiska utgångspunkter. Vilka begrepp som dominerat har förändrats över tid som en spegling av de synsätt som vid olika tidpunkter dominerat samhällsklimatet.¹¹ Som en del av arbetet med att 2009 kodifiera samverkan mellan de idéburna och offentliga sektorerna, i form av en nationell överenskommelse, antogs benämningen idéburen då andra begrepp inte ansågs tillräckligt inkluderande.¹² Inte minst många organisationer tillhörande denna sektor tycks idag generellt föredra ordet idéburen snarare än det civila samhället, vilket återspeglas i val av namn så som "Nätverket idéburen sektor Skåne" (som tidigare hette Social ekonomi Skåne), en paraplyorganisation för denna typ av organisationer i Skåne eller "Forum för idéburna organisationer med social inriktning" som samlar idéburna organisationer med social inriktning och på olika sätt verksamma inom välfärdssektorn.¹³ I rapporten använder vi konsekvent *idéburen sektor* som benämning, utom då andra begrepp använts av respondenterna själva.

I de resterande delarna av rapporten presenteras och analyseras resultatet från den genomförda undersökningen. Vi har vid dispositionen utgått från de frågeställningar som rapporten arbetat utifrån och diskuterar därför först den samverkan som den idéburna sektorn bedriver med Malmö universitet och med akademien där vi diskuterar exempel från samverkan inom forskning, utbildning och andra former av samverkan. Därefter diskuteras de värden som denna samverkan ger för de intervjuade organisationerna i form av kompetensförsökning och professionalisering av praktiken, hur samverkan skapar legitimitet och ökat genomslag i arbetet för samhällsförändring samt universitetets roll för att gynna kritik och nytänkande. Upplevda hinder och utmaningar i samverkan diskuteras, liksom hur samverkan kan utvecklas genom strategiska partnerskapsavtal. Rapporten avslutas med en sammanfattning av våra slutsatser samt våra rekommendationer.

Bakgrund

Fokus för denna rapport ligger på samverkan mellan Malmö universitet och den idéburna sektorn. För perspektiv ges dock i denna del några allmänna

11. Svedberg och Trägårdh. *Det civila samhället som forskningsfält*.

12. Gavelin, Karin, Kassman, Anders och Engel, Charlotte. *Om idéburna organisationers särart & mer-värde: en forskningskartläggning. Tematisk studie 1*. Stockholm : Överenskommelsen, 2010.

13. Den regionala idéburna sektorn innefattar en stor bredd och variation såväl i typ, som organisationsform. Sektorn, som består av drygt 250 organisationer, kan beskrivas som brokig, och innefattar organisationer så som intresseorganisationer, stiftelser, fackföreningar och bostadsrättsföreningar, ideella föreningar och ekonomiska föreningar. Den i Sverige vanligaste formen är den ideella organisationen. Nätverket idéburen sektor Skåne. "Idéburen sektor Skåne". natverket.org/ideburen-utveckling, (hämtat 2021-03-09).

exempel på forskning, utbildning och annan samverkan innefattande den idéburna sektorn. En sökning på Google på samverkan mellan organisationer ur den idéburna sektorn och forskning inom akademien indikerar att mycket samverkan kan kopplas till olika typer av projekt och insatser där forskare och idéburna organisationer samverkar i syfte att främja hållbar utveckling, social innovation och olika typer av förändring i samhället. En sökning efter exempel på *samverkan* och *partnerskap* mellan organisationer ur den idéburna sektorn och forskare, visar på flera exempel från biståndsområdet, där forskare samarbetar med idéburna organisationer (NGO:s) för att främja olika typer av utveckling i det globala syd.¹⁴ Samverkan motiveras i dessa fall såväl av finansierarnas ökade krav på samverkan i olika utvecklingsprojekt, som av en gemensam önskan att öka en insats eller forsknings genomslag i samhället (impact).¹⁵ Akademien bidrar i dessa samverkansrelationer med forskningsbaserad expertkunskap medan den idéburna samverkansparten står för förankring och förmåga att nå ut till olika grupper i samhället. Motsvarande exempel på samverkan och partnerskap mellan forskare och idéburna organisationer finns även inom det urbanpolitiska utvecklingsområdet, där forskare och idéburna organisationer – inte sällan i samarbete med aktörer från andra samhällssektorer – samverkar i syfte att adressera olika typer av utanförskap och utvecklingsbehov.¹⁶

Ett exempel på samverkan mellan forskning och organisationer från den idéburna sektorn är Ideell arena, en förening för kompetens- och ledarskapsutveckling för ledare inom den idéburna sektorn.¹⁷ Verksamheten utvecklas i samverkan mellan organisationer ur den idéburna sektorn och forskare inom olika områden, där ett viktigt område är att genom forskning stärka en pågående professionalisering av de idéburna verksamheterna samt utgöra ett stöd för den idéburna sektorns organisering och strategier. Forskare från Malmö universitet har även periodvis deltagit på event arrangerade av Ideell arena.¹⁸

Om vi ser på samverkan generellt mellan den idéburna sektorn och den offentliga sektorn (som akademien i Sverige oftast utgör en del av) så präglas dessa

14. Leege, David M. and McMillan, Della E. "Building More Robust NGO-university Partnerships in Development: Lessons Learned from Catholic Relief Service". i *Journal of Poverty Alleviation and International Development*, 7(2), 2016: 67 – 119.

15. LSE Impact Blog. "Academics and NGOs can work together in partnership but must do so earlier and with genuine knowledge exchange" <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2016/10/19/why-is-it-still-so-hard-for-academics-and-ngos-to-work-together/> (hämtat 2021-03-09)

16. Malmöakademien. "Kunskapsallians för ett hållbart Malmö" <https://www.malmoakademien.se/om-forward-malmouml.html> (hämtat 2021-03-09)

17. Ideell arena. "Kunskapsutveckling". <https://www.ideellarena.se/kunskapsutveckling> (hämtat 2021-03-09).

18. MUCF. "Konferensinbjudan om det civila samhället. Riktningar och rön i forskningen om det civila samhället". <https://www.mucf.se/sites/default/files/kunskapskonferens-25-nov-2014.pdf> (hämtat 2021-03-09)

relationer av en ökande grad av formalisering genom ingående av olika typer av nationella eller lokala överenskommelser, samt genom ingående av olika former av idéburna – offentliga partnerskap.¹⁹ Utvecklandet av överenskommelser mellan den offentliga sektorn och den idéburna sektorns aktörer har flera internationella föregångare. Den första överenskommelsen slöts i Storbritannien 1998 och sedan dess har flera länder valt att formalisera relationen mellan den offentliga och den idéburna sektorn, något som föranlett vissa forskare att tala om det som ett internationellt policyfenomen.²⁰

En observation är att många fall av formaliserad samverkan sker inom ramen för partnerskap mellan flera aktörer, där förutom idéburen sektor och akademien även representanter för den offentliga sektorn och andra aktörer deltar. Akademien utgör då en part bland andra, så som exempelvis är fallet i Mälardalens högskolas ”Samhällskontrakt”, ett strategiskt partnerskap som inkluderar akademien samt privat, offentlig och idéburen sektor.²¹

19. Forum idéburna organisationer med social inriktning. ”Överenskommelser får olika typer av samverkan att öka” <https://www.socialforum.se/article/overenskommelser-far-olika-typer-av-samverkan-att-oka/> (hämtat 2021-03-09).

20. Wijkström, Filip. ”Mellan omvandling och omförhandling. Civilsamhället i samhällskontraktet”, i Wijkström, Filip (red.). *Civilsamhället i samhällskontraktet*. Stockholm: European Civil society Press, 2012.

21. Samhällskontraktet www.samhällskontraktet.se (hämtat 2021-03-12)

Idéburen sektors samverkan med Malmö universitet

I det följande beskrivs och exemplifieras samverkan mellan Malmö universitet och organisationer från den idéburna sektorn samt de idéburna organisationernas syn på denna samverkan. Efter en mer generell inledning illustreras samverkan med exempel från forskning, utbildning samt annan samverkan.

I Malmö universitets strategidokument *Strategi 2022* uttrycks det att Malmö universitet ”ska samverka med offentlig, privat och idéburen sektor”, bland annat genom att ”utveckla och följa upp långsiktiga nationella och internationella samarbeten med universitet och samverka med aktörer i andra delar av samhället”.²² Att universitetet skall samverka med den idéburna sektorns organisationer utgör således en integrerad del av lärosätets samverkanstrategi. Universitetets samverkan med sektorn är dock i behov av utveckling, vilket bland annat påpekas i en tidigare gjord Vinnovastudie om samverkan, *Samverkan inom forskning: Malmö universitets arbete för att understödja, följa upp och utveckla forskningssamverkan*.²³ I rapporten lyfts bland annat behovet av ett språk för samverkan som återspeglar även den idéburna sektorn (och offentlig sektor), snarare än att utgå från näringslivets språk och logik som annars kommit att prägla många samtal om lärosätenas samverkan.

Samverkan mellan Malmö universitet och den idéburna sektorn sker på olika nivåer och med olika intensitet och är kopplad till såväl forskning som utbildning och olika utvecklingsprojekt. Mest samverkan tycks finnas med fakulteterna Hälsa och samhälle, Kultur och samhälle samt Lärande och samhälle, men även med specifika forskningscentra och plattformar så som till exempel Centrum för sexologi och sexualitetsstudier, Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare. Även om samverkan förekommer med Fakulteten för teknik och samhälle och den Odontologiska fakulteten så är det så vitt vi kunnat utröna betydligt mer ovanligt. Dessa fakulteter har i gengäld en stark representation av samverkan med näringslivet.²⁴ Skillnaderna i vilka aktörer de olika fakulteterna samverkar med återspeglar den utbildning och forskning som bedrivs vid respektive fakultet och de organisationer som dominerar de

22. Malmö universitet. ”Vision, mål och strategi 2022”. <https://mau.se/om-oss/vision-mal-och-strategi/> (hämtad 2021-03-12)

23. Brunnström, Pål, Gustafsson, Daniel och Jönsson, Sandra. *Samverkan inom forskning : Malmö universitets arbete för att understödja, följa upp och utveckla forskningssamverkan*, Malmö : Malmö högskola, 2017.

24. Brunnström et al. *Samverkan inom forskning*.

områden som utbildningen och forskningen berör. Betydelsen av kontext och tradition är viktig att förhålla sig till i en diskussion om samverkan mellan universitet och den idéburna sektorn. Även faktorer så som personliga kontakter och personligt engagemang påverkar troligtvis inriktning och typ av samverkan som bedrivs inom olika delar av universitetet.

I följande delar ges exempel på samverkan inom forskning, utbildning samt annan form av samverkan.

Samverkan inom forskning

På Malmö universitet förekommer många olika typer av forskningssamverkan innefattande den idéburna sektorn och de i undersökningen intervjuade organisationerna utgör ett antal exempel på detta. Samverkan med forskning sker kopplat till enskilda forskningsprojekt, på mer eller mindre institutionaliserade plattformar och nätverk samt med olika organisationer, utifrån en mängd olika forskningsämnen. I motsats till lärosäten så som Lunds universitet, Ersta Sköndal Bräcke högskola, Södertörns högskola eller Handelshögskolan i Stockholm, som har tydliga forskningsprofiler inriktade på att förstå den idéburna sektorns dynamik (i form av civilsamhällsforskning) så är forskningen i samverkan med dessa organisationer på Malmö universitet oftast mer insprängd inom andra forskningsfält. En sökning i Scopus, som visar internationellt publicerade kollegialt granskade artiklar, med sökbegreppet ”civil society” ger 617 träffar i Sverige, varav Malmö universitet står för 16 artiklar (Bilaga 1). Artiklarna handlar om ämnen som idrottsvetenskap, socialt arbete, design, migration, hemlöshet och bostadsforskning samt statsvetenskap. Å andra sidan så är forskning om den idéburna sektorn ett tämligen nytt forskningsfält som utvecklats starkt sedan 1989 och framåt, då intresset för dessa organisationers betydelse åter kom i blickfånget genom den roll dessa organisationer spelade i de sönderfallande kommunistiska staterna i öst.²⁵

Malmö universitet är genom Institutionen för idrottsvetenskap och samverkan med Malmö stad värd för Malmö Idrottsakademi, vars motto är ”Kompetenscenter för hållbar elitidrott” och där Malmö universitet ansvarar för en till akademien knuten forskning och utvecklingsdel.²⁶ Malmö universitet är även värd för den forskningsbaserade stödplattformen Milsa, där forskare från Malmö universitet och andra lärosäten genom plattformen kan sprida kunskap för

25. Cohen, Jean L. och Arato, Andrew. *Det civila samhället och den politiska teorin*. Göteborg: Daidalos, 1995.

26. Malmö idrottsakademi. ”Verksamhet”. <http://malmoidrottsakademi.se/om/verksamhet/> (hämtad 2021-03-12).

ett mer evidensbaserat mottagande av nyanlända.²⁷ Milsa kan beskrivas som en forskningsbaserad plattform för migration och hälsa, med syfte att främja ett kunskapsbaserat mottagande av nyanlända, och utgör en strukturerad regional samverkan, tidigare kopplad till den fram till 2019 gällande regionala överenskommelsen om utveckling av samverkan kring etablering av asylsökande.²⁸ Även om denna plattform i hög grad riktar sig till professionella tjänstemän inom den offentliga sektorn, så är en del via Partnerskap Skåne kopplad till NAD (Nätverk-Aktivitet-Delaktighet),²⁹ som just verkar för integration genom att matcha nyanlända till organisationer ur den idéburna sektorn.

På Institutionen för socialt arbete bedrivs det forskning tillsammans med olika typer av brukarorganisationer, på teman så som missbruk och hemlöshet, bland annat genom forskningscirkel där organisationer bjuds in för att tillsammans med forskare utveckla och sprida kunskap inom ett visst intresseområde. Institutionens samverkan med olika brukarorganisationer inom missbruksområdet har sedan länge utgjort en viktig del av utvecklingen av en mer evidensbaserad missbruksbehandling i Sverige, till exempel inom områden så som tillgång till underhållsbehandling och rena sprutor.³⁰ Just forskningscirkel används som en metod inom flera andra forskningsområden, så som Institutionen för urbana studier med fokus på stadsutveckling, samt hälsa. Forskningscirkel är deltagarbaserad forskningsmetod där gemensamma utmaningar utforskas i samverkan med externa organisationer.³¹

I projektet ”Jämlik hälsa” samverkar forskare från Institutionen från vårdvetenskap med forskare från bland annat Institutionen för Biomedicin samt Institutionen för Folkhälsovetenskap för att i ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt tillsammans med 14 organisationer från privat, offentlig och idéburen sektor, utveckla och testa evidensbaserad hälsofrämjande forskningmodell för samverkan.³² Forskare från olika forskningsmiljöer samverkar även regelbundet med organisationer så som RFSU och Hyresgästföreningen. Forskare och den tidigare vice-rektorn för samverkan vid Malmö universitet, var även involverade i arbetet med Malmökommissionen vars uppdrag var att främja olika typer

27. Partnerskap Skåne. ”Milsa”. <http://partnerskapskane.se/milsa>

28. Region Skåne. ”Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030”. <https://utveckling.skane.se/om-regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi--det-oppna-skane-2030/> (hämtad 2021-03-12).

29. Partnerskap Skåne. ”Tia och NAD”. <https://partnerskapskane.se/nad/> (hämtad 2021-03-12)

30. Malmö universitet. ”Missbruk och beroende”. <https://mau.se/forskning/forskningsamnen/socialt-arbete/#accordion-45682> (hämtad 2021-03-12)

31. På Uppsala universitet återfinns en bra beskrivning av denna metod med olika exempel. Uppsala universitet. ”Forskningscirkel”. <https://www.forumforsamverkan.uu.se/forskning-och-utveckling/forskningscirkel/> (hämtad 2021-03-12)

32. Malmö universitet. ”Hälsofrämjare bygger broar i Lindängen”. <https://mau.se/nyheter/halsoframjare-bygger-broar-i-lindangen/> (hämtad 2021-03-12)

av kunskapsbaserade interventioner som motverkar en växande ojämlikhet i Malmö. En av slutsatserna i rapporten lyfte upp ett behov av kunskapsallianser med organisationer ur den idéburna sektorn, och med universitetet.³³ Nämnda exempel representerar bara ett par illustrationer på den samverkan med den idéburna sektorn som bedrivs vid universitetet, och visar på den bredd av samverkanspartners som finns och hur samverkan med idéburna sektor i många sammanhang sammanflätas med samverkan med andra sektorer.

Intervjuerna bekräftar bilden av en bred och varierad samverkan mellan Malmö universitet och organisationer ur den idéburna sektorn och att denna samverkan också har utvecklats under senare år. Så här uttrycker respondenten från en av de regionala paraplyorganisationer som intervjuades detta:

Förra året har vi tagit jättekiv i samverkan med akademien generellt och specifikt med Malmö universitet. Främst rör det sig om samverkan som relaterar till Partnerskap Skåne och Milsa. Det handlar bland annat om följeforskning kopplat till NAD-verksamheten vilket kom som en skänk från ovan.

I citatet refereras det till plattformen Milsa och Partnerskap Skåne som nämns inledningsvis. Respondenten beskriver följeforskningsprojektet som en ”skänk från ovan” då det möjliggjorts genom koppling till ett redan finansierat forskningsprojekt och påtalade att ett problem för sektorn ofta är att finna finansiering för forskning.

En annan respondent ger en mer avvaktande syn på utvecklingen av samverkan med universitetet:

Sen tror jag att universitetet inte har tillräckliga kontaktytor med det civila samhället. Vi försökte när universitetet och då högskolan byggdes upp att hitta någon form av ett strategiskt samtalsrum kring två världar möts och hur vi kan hitta egenskaper som gör att det kan vara berikande för båda världarna.

Respondenten menar att det i universitetets begynnelse fanns mer samverkan och att mer kunde göras för att ge idéburna organisationer en tydligare bild om möjlig samverkan med akademien. En annan respondent ser stora möjligheter för mer samverkan med forskning och refererar till möten hon regelbundet har med en av lärosätets forskare:

33. Malmö stad. ”Malmökommissionen”. <https://malmo.se/Sa-arbetar-vi-med.../Hallbar-utveckling/Socialt-hallbart-Malmo/Malmokommissionen.html> (hämtad 2021-03-12).

Då säger jag varje gång när vi träffas: Nu måste vi sätta oss ned: Vad skulle vi kunna göra mer strategiskt tillsammans. Det har vi ännu inte gjort.

Respondenten framhåller att det finns stor potential för samverkan med akademien och att idéburen sektor behöver mer forskning, rent generellt.

Intervjuerna pekar på en rad olika former, erfarenheter och utvecklingsmöjligheter beträffande samverkan med forskning. En av organisationerna exemplifierar sin samverkan med forskning genom instiftandet av den verksamhetsdoktorand som organisationen har kopplad till ett annat lärosäte (inte Malmö universitet):

Har tagit många år av förankringsarbete, att det gynnar samtliga, både [organisationen] och att vi får personer att stanna. När vi inte kan erbjuda de högsta lönerna så kan vi erbjuda väldigt schysta arbetsvillkor. Man kan få arbeta med det man brinner för och man kan få vidareutbilda sig på andra sätt än vad man kanske kan på andra platser

Respondenten fortsätter och berör de svårigheter som organisationen har haft att internt få förankring för att resurser läggs till forskning, snarare än att prioritera organisationens grunduppdrag:

Det finns väldigt stora krav på att allt vi gör är målgruppsförankrat så att vi inte bara går in och gör något... Kunde vara lika bra att bidragsgivare ställde tydliga krav om koppling till forskning på ett annat sätt, att det blir en förväntan att vi gör det och att dom tycker det är bättre. Idag försöker vi ibland smyga in det.

Respondenten menar att samverka med forskning borde vara ett krav som finansierare ställer och i sig betraktas som en kvalitetssäkring av den egna organisationens praktik. Samtidigt lyfts ett stort mått av projektfinansiering i forskningssamverkan som ett hinder och i ett flertal intervjuer lyfts behovet att koppla mer forskning till organisationernas löpande arbete, till exempel genom en form av verksamhetsdoktorander, ”civilsamhällesdoktorander”:

Vi har pratat om civilsamhällesdoktorander där man har en doktorand som bedriver forskning men som också är knuten till en idéburen organisation. Att man är både och, i mellanrummet. Del av men också i mellanrummet... Eller ha en forskare som är placerad hos oss.

Citatet pekar även ut att ha anställda forskare som ett alternativ. En av de intervjuade organisationerna hade under några år en disputerad person anställd för att verka för kontakten mellan organisationen och universitetet:

Vi anställde för två eller tre år sedan en verksamhetscontroller från akademiskt håll och han har varit med och jobbat hos oss i två eller tre år, men innan sommaren fick han en tjänst på [namn på lärosäte]. Han var vår kontaktperson mot Malmö universitet.

Citatet tydliggör även den idéburna sektorn som en möjlig karriärväg för disputerade forskare med intresse för att sprida, nyttiggöra och utveckla forskningsbaserad kunskap inom idéburna verksamheter.

En vanlig form för samverkan med forskning tycks vara att en forskare bjuds in för att kommentera eller diskutera en rapport som organisationen själv tagit fram eller ett tema som organisationen driver:

När vi skulle släppa en rapport om unga vuxnas boende, som vi brukar göra vartannat år, så skulle vi släppa en rapport baserat på 4000 unga vuxna i landet och drygt 1000 här nere i Skåne. Då brukar vi vilja ha ett samtal. Inte bara presentera en rapport utan få in någon som kan reflektera över rapporten och lyfta några andra perspektiv eller komplettera den och då var [namn på forskare] en av dem jag tänkte på. Han hade också egen forskning som låg så nära unga vuxna så vi bestämde att göra släppet tillsammans.

Deltagande vid de forskningsseminarier som olika forskningsfält arrangeras ses även som ett bra sätt att stärka samverkan med forskning. Några av de intervjuade organisationer sitter även med i olika typer av referensgrupper till pågående forskningsprojekt och ser detta som något som de gärna gör mer av.

Sammanfattningsvis så pekar rapporten på att en bred och varierad samverkan mellan forskare och den idéburna sektorn. Graden av samverkan tycks variera mellan olika områden: Medan samverkan har utvecklats inom några områden så tycks det inom andra områden ha bedrivits mer samverkan tidigare. Materialet exemplifierar många olika former av samverkan med forskning, så som verksamhetsdoktorander, anställda forskare samt deltagande i olika typer av forskningsseminarier och forskningsorienterade referensgrupper. Det efterfrågas mer samverkan med forskning som stärker båda organisationernas uppdrag och verksamheter. Det lyfts ett behov av fler verksamhetsdoktorander, samt att det skapas förutsättningar till stöd och utrymme i tjänsten för forskare som vill samverka med organisationer från den idéburna sektorn. De idéburna

organisationerna och deras finansiärer kan även göra mer för att stärka kopplingen till forskning inom de egna organisationerna. En utmaning är dock att finansiera sådan verksamhet.

Samverkan inom utbildning

Så som inledningsvis nämndes utgår Malmö universitets strategi från att samverkan tillför positiva kvalitéer till universitetets forskning och utbildning. Samverkan som en del av utbildningen utgör vidare en del av lärosätets strävan att stärka studenternas förmåga att adressera olika typer av samhällsutmaningar. I *Strategi 2022* formuleras detta så här:

Studenterna vid Malmö universitet ska inspireras till att utveckla en förmåga att identifiera, initiera och leda förändringsprocesser för att möta och hantera komplexa samhällsfrågor³⁴

Citatet antyder även en koppling till en syn på utbildning och samverkan som alltsedan Sveriges medlemskap i EU har fått ökad vikt, där akademien och utbildningen på olika vis förväntas stärka studenternas entreprenöriella förmågor, ett synsätt som kan kopplas till synen på akademien som det entreprenöriella lärosätet.³⁵ På Malmö universitet återspeglas detta synsätt bland annat i Malmö universitets strategiska satsning på att utveckla olika former av Utmaningsbaserat lärande där studenter, inte sällan i tvärvetenskapliga former och genom olika typer av samverkan, förväntas anta och adressera olika typer av samhällsutmaningar.³⁶ I det följande diskuteras ett antal exempel på samverkan mellan studenter och organisationer ur den idéburna sektorn som synliggörs i intervjuerna.

Flera av organisationerna som intervjuats har olika former av samverkan med universitetets utbildningar. Ett exempel på strukturerad samverkan mellan studenter och organisationer ur idrottsrörelsen, är verksamheten Sport Open, som under flera års tid involverat studenter (liksom forskning) på magisterternivå i utvecklingen av deltagande organisationers verksamheter. Projektets grundtanke är att låta samverkan mellan universitet och idrottsrörelsen främja en mer

34. Malmö universitet. *Strategi 2022*. Malmö : Malmö universitet, 2017. 10-11.

35. Bacigalupo, Margherita, Kampylis, Panagiotis, Punie, Yves, and Van den Brande, Godelieve. *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework>

36. Utbildningsradion. "UR Samtiden – Entreprenöriellt lärande 2015". <https://urplay.se/program/193540-ur-samtiden-entreprenoriellt-larande-2015-utmaningsbaserat-och-entreprenoriellt-larande> (hämtad 2021-03-12)

inkluderande och jämlik idrott, bland annat genom att underlätta mötet mellan nyanlända och skånska idrottsorganisationer.³⁷ Inom flera utbildningsmiljöer sker även samarbeten med studenter, till exempel kopplat till deras magisteruppsatser. På central nivå inom universitetet görs insatser att matcha studenters praktik med behov som finns hos externa organisationer och i detta syfte används bland annat den idéburna organisationen Hållbar utvecklig Skåne som en plattform för studenters praktik, i synnerhet inom miljöområdet.

Intensiteten i utbildningssamverkan varierar men framstår generellt som ett område med viss utvecklingspotential. Flera av organisationerna efterlyser ökad systematik när det gäller organisationens samverkan med universitetets utbildningar och studenter. Så här exemplifierade en av respondenterna omfattningen av studentpraktik inom verksamheten:

Man har haft det då och då, men det har inte funnits någon systematik. Vi jobbar ju hands on. Både i mötet med människan, men vi jobbar ju även med socialt arbete då vi har mycket kontakt med kommunen, Försäkringskassan etc. Så vi jobbar både strategiskt och operativt och jag kan ju se att vi skulle kunna ha en massa praktikanter som kunde både gynna och inspirera oss, och som jag tror kunde ge positiva effekter tillbaka till universitetet.

Respondenten kan se en mängd möjliga öppningar för en mer systematisk studentpraktik som skulle kunna vara meningsfulla för såväl organisationen, studenterna och universitetet. Även en annan av de intervjuade personerna pekar på att samverkan med utbildningarna kan utvecklas:

Förbättringspotential [är att skapa] kopplingar till praktikplatser och studentperspektiv... Man kan göra mycket nytta tillsammans genom att i de olika kurserna skiva olika rapporter, så kan vi komma med lite idéer om vad vi behöver ha undersökt i föreningslivet och ta hjälp av studenterna som gör det lite verksamhetsnära.

Respondenten beskriver att det finns stora möjligheter att få bra organisatorisk nytta av studentpraktik eller genom att på andra sätt involvera studenter i organisationens verksamhet och utmaningar.

En respondent illustrerar utbildningssamverkan med hur grupper av studenter ibland gör studiebesök för att bekanta sig med organisationens verksamhet:

37. Sport Open. <https://www.sportopen.se/> (hämtad 2021-03-12)

Dels har vi en massa samverkan i det att studenter kommer hit för att lära sig om den här typen av verksamhet, hur den ser ut och hur vi jobbar... lite olika kurser som alltid återkommer varje år, och spännande att fortsätta, att hålla den relationen levande.

Samma respondent fortsätter:

Ofta är det förstaårsstudenter som kommer. Dom ställer exakt samma fråga och får exakt samma svar och levererar förbryllande nog nästan alltid samma rapporter, kanske självklart för vi sysslar ju inte med så komplicerade saker. Härligt att få men ger inte oss någon djupare kunskap tillbaka.

Respondenten efterlyser mer kontakt med studenter under de senare delarna av deras utbildning. Samverkan mellan studenter styrs inte sällan enligt logiken ”lika söker lika” där studenter söker sig till organisationer som ligger i linje med deras utbildning (organisationer inom vård och hälsa drar till sig fler studenter från Fakulteten för hälsa och samhälle, organisationer inom kulturområdet fler studenter från Kultur och samhälle). I samtal med en representant från en av organisationerna diskuteras dock möjligheterna att attrahera studenter även ifrån andra fält än det som är organisationens huvudsakliga verksamhetsområde:

Även om vi samverkar mycket med [namn på institution], så finns det många andra institutioner som vi borde kunna samverka med på ett annat sätt också men det kräver att man bygger upp lite relationer.

Citatet illustrerar även hur bredden och omfattningen av samverkan är beroende av organisationens förmåga att hantera externa relationer. Just denna organisation hade i detta syfte tidigare en anställd med forskarbakgrund, med uppdrag att främja relationerna till forskning och utbildning.

Viss kritik framförs även mot universitetets utbildningar. Respondenten från en organisation verksam i socioekonomiskt utsatta områden påpekar att de som organisation har mycket att tillföra universitetets utbildningar:

Kan gå fyra år [på en universitetsutbildning] och när dom kommer ut i områdena är dom rädda för ungdomarna. Ja, en kritik mot att de inte är redo att ta sig an jobbet. Det gäller lärarlinjen, idrottsvetarlinjen, i princip alla utbildningar där man skall jobba med barn och unga och där vi från vårt perspektiv upplever att de inte är redo idag.

Utbildningarna och universitetet, menar respondenten, framstår som för traditionella och i behov av en mer progressiv inriktning och pedagogik som kan hantera ett delvis annorlunda samhällsklimat med större socioekonomiska utmaningar. Flera respondenter lyfter även viljan att tillsammans med universitetet utveckla specifika utbildningar eller utbildningsmoment.

Vanligt är även att studenter riktar sitt engagemang via en idéburen organisation som en del av sin fritid, snarare än som en del av utbildningen:

Dom kan ha blivit introducerade under utbildningen och så kommer dom hit för att dom vill driva sina program. Vi har en oproportionellt stor del internationella studenter som kommer hit och det har väl dels att göra med att vi redan har många deltagare med internationell bakgrund och den kritiska massan det ger en viss atmosfär... också då de är ett så pass lätt byte då de kommer till staden med lite kläder och en datorväska och inga sociala band, plikter, och nätverk och söker det och här erbjuds det.

Malmö som studentstad har även medfört en inflyttning av studenter som i områden som Mölllevången kombinerar boende och studier med engagemang och aktivism i olika gräsrotsorganisationen.³⁸ Även om fokus för denna rapport ligger mer på strukturerad samverkan kopplat till universitetets uppdrag, så finns även intressanta möjligheter för utvecklad studentsamverkan att utforska i det engagemang som föds i gränslandet mellan utbildning och fritid, som en källa till lärande, utveckling och förändring.

Ett sätt att på detta vis främja mötet mellan studenter och organisationer ur den idéburna sektorn representeras av eventet ”Open your eyes to Malmö” där idéburna organisationer bjuds in att presentera sin verksamhet för nya studenter.³⁹ Så här beskrivs detta initiativ av en respondent, som en del av svaret angående vilken samverkan organisationen har med universitetet:

Det är nog bara Open your eyes to Malmö. Det var ett initiativ från Malmö ideella, på den tiden Frivilligcentral som tillsammans med Studenthälsan upplevde att Orkanen var Malmös största fritidsgård.

Respondenten menar dock att mer kan göras för att attrahera fler studenter till detta event. Ett annat exempel på utbildningssamverkan mellan universitetet

38. Hansen, Christina. *Solidarity in diversity: activism as a pathway of migrant emplacement in Malmö*. Diss Malmö : Malmö universitet, 2019. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-7398>.

39. KC Kompetenscenter Malmö idéburen sektor. ”Open Your Eyes februari 2020” <https://kckompetenscenter.se/open-your-eyes-februari-2020/> (hämtad 2021-03-12)

och den idéburna sektorn, med karaktär av uppdragsutbildning, är stiftelsen Anna Lindh Academy. Här bedrivs ledarskapsutbildning med målsättningen att ”bidra till en ny generation ledare som verkar för mänskliga rättigheter och samhällsansvar både i Sverige och internationellt”.⁴⁰ Malmö universitet har även sedan många år ett samarbete med Stiftelsen Drivhuset, som på olika sätt verkar för att utveckla studenternas innovationer och entreprenörskap.⁴¹ I detta fall så köper Malmö universitet Drivhusets tjänster.

Sammanfattningsvis så pekar materialet på flera exempel av samverkan mellan idéburen sektor och universitetets utbildningar. Det tycks dock finnas ett stort behov av en mer systematisk samverkan, i synnerhet kopplat till praktik och studenters magisteruppsatser. Samverkan med studenter är även typiskt sett centrerad till vissa utbildningar, och mer kan göras för att bredda samverkan med studerande från andra utbildningar. En potential till utveckling av samverkan med studenterna finns även i gränslandet mellan studenternas utbildning och deras eget privata engagemang för olika frågor.

Annan samverkan

Samverkan med den idéburna sektorn sker även på andra vis än direkt kopplat till forskning och utbildning. Denna samverkan kan vara formell genom representation i olika former av styr- och arbetsgrupper, informell genom koppling till olika individer samt genom gemensamma utvecklingsprojekt med fokus att stärka samverkan.

Ett sätt att stärka samverkan är att ha representanter från den idéburna sektorn representerade på olika nivåer inom universitet eller att representanter från universitetet sitter på motsvarande uppdrag inom den idéburna sektorn. På formell nivå återfinns en representation av den idéburna sektorn i ett fall där en person med anställning hos Individuell människohjälp sitter med i en av universitetsfakulteternas styrelser (Fakulteten Kultur och samhälle). Representanter från universitetet har under åren återfunnits i organisationer så som Hållbar utveckling Skåne, Sustainable Business Hub och Yalla trappan, för att nämna några exempel.⁴² Såväl forskare, lärare och andra medarbetare liksom ledningsrepresentanter deltar på detta vis i olika styr-, arbets- eller referensgrupper, samt deltar i en rad olika nätverk så som till exempel gräsrotsinitiativet Forward Malmö.⁴³

40. Anna Lindh Academy. www.annalindhacademy.se (hämtad 2021-03-12)

41. Drivhuset Malmö. <https://malmo.drivhuset.se/> (hämtad 2021-03-12)

42. Hållbar utveckling Skåne. www.hutskane.nu (hämtad 2021-03-12). Sustainable Business Hub. www.sbhuh.se (hämtad 2021-03-12). Yalla trappan. www.yallatrappan.com (hämtad 2021-03-12)

43. Forward Malmö. <http://forwardmalmo.se/> (hämtad 2021-03-12)

Malmö universitet är även medlem i en del idéburna organisationer så som den just nämnda organisationen Hållbar utveckling Skåne samt Snitts⁴⁴ som sprider kunskap om universitetets innovationsfrämjande verksamhet, och European Universities Association med uppdrag att på olika vis stärka lärosätenas plats inom EU och världen. Malmö universitet har även ett samarbete med Individuell människohjälp (IM) där doktorsringarna numera framställs av Humanium metall, det vill säga metall som smids av nedsmälta vapen.⁴⁵ I avtalet som tecknades mellan Malmö universitet/Fakulteten för kultur och samhälle och IM anges det att avtalet är ett uttryck för den samverkan som IM har med Kultur och samhälle, genom att ha en person som sitter i fakultetsstyrelsen, och att avtalet kan komma att leda till tecknandet av ett strategiskt partnerskapsavtal mellan organisationen och universitetet.⁴⁶ De uppräknade organisationerna utgör bara några exempel på idéburna organisationer som universitetet ansluter till, i syfte att på olika vis stärka universitetets samverkan och genomslag i samhället.

Beträffande gemensam extern samverkan så samverkar universitetet till exempel inom ramen för den numera avvecklade Regionala överenskommelsen för att underlätta asylsökandes och nyanländas etablering, där Malmö universitet deltog som en representant för Lärosäten Syd och den idéburna sektorn representerades av Nätverket idéburen sektor Skåne.⁴⁷ Universitetets roll i denna överenskommelse utgjorde en del av universitetets strävan att genom utbildning stärka nyanländas etablering i det svenska samhället. Samverkan mellan universitetet och representanter från den idéburna sektorn är ibland kopplade till olika utvecklingsprojekt, med fokus att utveckla samverkan mellan akademin och organisationer från andra samhällssektorer. Det projekt som denna rapport utgör en del av utgör ett sådant exempel. Flera organisationer ur den idéburna sektorns har även via olika typer av projekt samverkat med Mötesplats social innovation, som Malmö universitet står värd för. I ett av de projekt som lyftes upp av en av respondenterna samverkade organisationer från den idéburna sektorn med Mötesplats social innovation och andra representanter för universitetet, i syfte att stärka stödet och samverkan för social innovation och socialt entreprenörskap i Skåne.⁴⁸ Så här kommenterar respondenten detta:

44. Snitts. www.snitts.se (hämtad 2021-03-12)

45. Individuell människohjälp (IM). "Humanium metall by IM. Vi smälter vapen för fred". <https://www.imsweden.org/vad-vi-gor/humanium-metal-by-im/> (hämtad 2021-03-12)

46. Malmö universitet. "Letter of intent. Future cooperation between Malmö university and IM Swedish Development Partner". Dnr. 2018-10-12.

47. Länsstyrelsen Skåne. "Regionala överenskommelsen om mottagande och etablering (RÖK) 2016–2019 avslutas". Publicerad 2019-12-13. <https://www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/nyheter-och-press/nyheter---skane/2019-12-13-regionala-overenskommelsen-om-mottagande-och-etablering-rok-2016-2019-avslutas.html> (hämtad 2021-03-12)

48. Social innovation Skåne. <http://socialinnovationskane.se/> (hämtad 2021-03-12)

Kört pilot för ett par år sedan inom ramen för Social innovation Skåne där vi i samverkan med Malmö universitet testade det här med Pop up Science shop som är en metod. Vi har talat om att prova metoden igen och att hitta någon slags rutin för att genomföra den typen av insatser. Vi har många spår som vi om vi får tid skulle kunna utveckla och kunna göra mer av.

Metoden som citatet refererar till, Science shop, utvecklades i Nederländerna under 1970-talet, med syfte att främja idéburna organisationers tillgång till forskningsbaserad kunskap.⁴⁹ I metoden matchas externa organisationers behov av samverkan med universitetets möjligheter kopplat till forskning, utbildning eller nyttiggörande.⁵⁰ Inom projektet Social innovation Skåne erbjöds denna metod i form av en Pop up Science shop, det vill säga en ambulerande Science shop som organiserades på plats hos olika verksamheter. Ett annat exempel på projekt med hög medverkan av organisationer från den idéburna sektorn är det Vinnova-finansierade projektet Allians för social innovation och förändring (Asif) som bland annat utforskade metoder för samverkan över sektorsgränser i syfte att stärka genomslag i samhället av forskningsbaserad social innovation.⁵¹

Som citatet ovan pekar på så utvecklar projekt av detta slag metoder och erfarenheter men där tiden efter projektslut utgör en utmaning för att förvalta dessa erfarenheter efter projektslut, en typisk utmaning när det gäller projektbaserad utveckling.⁵²

Intervjuerna pekar på möjligheter att stärka samverkan, till exempel genom att i ökad grad bjuda in organisationer från den idéburna sektorn till referensgrupper, forskningscirklar och långsiktiga gemensamma strategiska satsningar, samt att synliggöra den samverkan som redan sker:

Jag tror att vi skulle kunna sälja exempelvis genom utbildningar vårt sätt att samverka i Skåne mycket mer (kopplat till idéburen-offentlig-akademisk samverkan). Kanske inte så många som är beredda att öppna plånboken, men vi har ju kommit längst i Sverige och detta borde vi vara betydligt bättre på att tillvarata givetvis, vara stolta över och marknadsföra.

49. Vetenskap och allmänhet. "Science shops – pairing researchers and citizens to solve societal needs". <https://v-a.se/2019/05/science-shops-pairing-researchers-and-citizens-to-solve-societal-needs/> (hämtad 2021-03-12)

50. Mötesplats social innovation. "Science shop – the reunion". <https://socialinnovation.se/science-shop-the-reunion> (hämtad 2021-03-12)

51. Allians för social innovation och förändring (Asif). <https://asif.mau.se/> (hämtad 2021-03-12)

52. Fred, Mats. *Projectification. The Trojan horse of local government*. Diss. Malmö : Malmö universitet, 2018. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-7386>

Respondenten exemplifierar med den regionala överenskommelse som sedan 2010 finns mellan den idéburna sektorn i Skåne och Region Skåne, kort och gott kallad Överenskommelsen, vilken just syftar till att utveckla och tydliggöra samverkan mellan den offentliga sektorn och den idéburna sektorn. Överenskommelsen var den första regionala överenskommelsen som togs fram i Sverige.⁵³

Den typen av strategiskt samverkansavtal är intressant för att förtäta den här typen av samarbete ytterligare. Sen vet jag inte om det ska vara via Överenskommelsen eller något annat men gemensamt skulle vi behöva pröva oss fram till en metodik.

Respondenten berättar att universiteten i Skåne för ett antal år sedan kontakades med ett förslag om en sådan anslutning. En annan möjlighet till utveckling av samverkan lyfts, nämligen att formalisera samverkan eller delar av samverkan i form av ett idéburet – offentligt partnerskap, mellan en idéburen organisation, akademien och en finansör så som till exempel Malmö stad:

Hade varit spännande om från man från statligt håll kunde se att akademien har en så oerhört viktig samhällsfunktion att fylla och ni skulle kunna få ännu mer spin-off effekter genom att koppla på samarbete med [organisationsnamn] så att man ger bidraget till er och sen kopplar ni på oss så att ni tar vissa delar som ni behöver för era omkostnader och vissa saker kan vi få för att drifta eller utöka eller skala upp eller något annat.

En del av samtalen om utveckling av samverkan berör tecknandet av universitetsövergripande strategiska partnerskapsavtal. Bör samverkan utvecklas med någon form av strategiska partnerskapsavtal och hur skulle i så fall ett sådant avtas se ut? I en senare del redovisas respondenternas syn på denna möjlighet.

Sammanfattningsvis pekar rapporten på flera exempel på samverkan mellan universitetet och idéburen sektor som inte direkt knyter an till vare sig utbildning eller forskning. Sådan samverkan finns på såväl universitetsöverskridande nivå som kopplat till enskilda utvecklingsprojekt och extern representation i organisationer som driver frågor av strategisk vikt för akademien. Intervjuerna pekar även på möjligheter att utveckla denna samverkan genom olika typer av strategiska partnerskapsavtal och överenskommelser, så som idéburna offentliga partnerskapsavtal.

53. Region Skåne. ”Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och den idéburna sektorn i Skåne”. <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/overenskommelse-om-samverkan-mellan-region-skane-och-den-ideburna-sektorn-i-skane/> (hämtad 2021-03-12)

Värdet av samverkan

med akademien för den idéburna sektorn

En central del av undersökningen handlar om att beskriva det värde som samverkan med akademien har för den idéburna sektorn. Övergripande pekar resultaten på att värdet av samverkan kan kopplas till tre breda teman:

- Kompetensförsörjning och professionalisering av praktiken
- Legitimitet och ökat genomslag i arbetet för samhällsförändring
- Kritik och nytänkande

Dessa tre teman exemplifieras och diskuteras i de följande delarna av det här kapitlet.

Kompetensförsörjning och professionalisering av praktiken

Ett tema som synliggörs i flera av de genomförda intervjuerna är att samverkan med universitetet drivs av ett behov av att möta organisationernas behov av kunskap. Detta görs bland annat genom gemensamma event, uppdragsutbildning eller personal som studerar på distans. Det diskuteras på följande sätt av en av respondenterna:

Skall man tänka vidare på de 6000 anställda i Malmös olika föreningar så finns det säkert kompetensutveckling som behövs, och det vet vi inte riktigt vad det kunde va.

Om det finns både vandringar från civilsamhället som föreläsare och deltagare som studenter.

Citatet synliggör även den idéburna sektorns kompetenser som en resurs i universitetets utbildningar. Behovet av samverkan tycks även kunna kopplas till en pågående professionalisering av den idéburna sektorns praktik. Så här uttalar sig en annan av respondenterna på detta tema:

Vi är en professionell organisation, och där behöver vi hålla oss á jour med forskning, med framtidspaning, med att våga ompröva, utvärdera, ifrågasätta allt det vi gör hela tiden.

Några av den idéburna sektorns organisationer präglas av ett ökat fokus på professionalisering, där allt mer av organisationens åtaganden görs av en mindre

grupp professionella och i ökad utsträckning professionaliserad ämbetsmannakår. Professionaliseringen drivs på av en pågående byråkratisering av den idéburna sektorn, där fler funktionerna inom organisationerna drivs av professionella tjänstemän. Utvecklingen kan också knytas till ett ökat utrymme för några av den idéburna sektorns organisationer inom välfärdens område.⁵⁴ Ett tydligt exempel på samverkan till stöd för en pågående professionalisering och utveckling av en mer kunskapsbaserad praktik, utgörs av den tidigare nämnda stödplattformen Milsa, som på olika sätt verkar för ett mer evidens- eller kunskapsbaserat mottagande av nyanlända. Det görs bland annat genom olika typer av utbildningsinsatser, men även genom forskning som bedrivs tillsammans med professionella inom hälso- och migrationsområdet, liksom representanter för målgruppen själv, nyanlända.

Formerna för den idéburna sektorns kompetensutveckling varierar. En organisation har som strategi att låta medarbetare studera som en del av sitt arbete, och finna lämpliga former och avtal för detta:

Vi har sedan många år tillbaka haft personer som har läst master [nämner ämnet] på deltid men även inom ramen för sin tjänst. Olika typer av överenskommelser hur man får studera inom ramen för arbetet. Det har vi haft en lång period av. Det har bringat en hög evidens och jag tror och tycker att det har ökat våra anslag från andra bidragsgivare. Att vi håller en hög nivå i våra projekt.

Ett annat exempel som tjäna organisationens vilja att kunskapsäkra sin praktik är genom de verksamhetsdoktorander som ovan redan diskuterats eller att delta i seminarier och utbildningar som ges på universitetet.

När man på universitet har ett seminarium, en utbildning, ja men bjud in oss. Vi har ju flera medarbetare som har pedagogiska skills. Så vi kommer in och visar att det här är idéburen sektor och den ser lite annorlunda ut nu än vad den gjorde för tio, tjugo eller femtio tjugo år sen.

Respondenten talar om vikten att genom samverkan öka kunskapen om den idéburna sektorn samt informera universitetets medarbetare och studenter om organisationens frivilligverksamhet och möjliga karriärvägar. Flera av respondenterna påpekar att det inom akademien liksom i samhället i stort på olika sätt finns ett behov av ökad kunskap om den idéburna sektorns särart och bidrag. Så här kommenterade en respondent detta:

54. Wijkström och Einarsson. *Från nationalstat till näringsliv?*

Det är inget speciellt utstickande för universitet. Det märker vi för alla samhällssektorer att det är en brist på kunskap om ideellt engagemang så det är ju en stor uppgift för oss.

Respondenten menar att större krav borde ställas på professioner som på olika vis berörs av den idéburna sektorns organisationer. Ett exempel på initiativ som sjuösatts i syfte att motverka denna kunskapsbrist är en pågående samverkan mellan lärosätena Ersta Sköndal Bräcke högskola, Lunds universitet och Malmö universitet, som i samverkan med Nätverket idéburen sektor Skåne och en rad organisationer ur den idéburna sektorn snart skall lansera en utbildning i Skåne med fokus på den idéburna sektorn. Utbildningen skall lanseras och testas under våren 2021 och utgår ifrån en redan etablerad uppdragsutbildning som ges i Ersta Sköndals regi.⁵⁵

Legitimitet och ökat genomslag i arbetet för samhällsförändring

Ett andra övergripande tema som tydligt framkommer i flera av intervjuerna är en stark ambition att genom samverkan tillsammans driva på en samhällsförändring. Så här uttrycker sig en respondent om värdet av samverkan med akademien då de startade upp sin verksamhet:

Det faktum att akademien fanns aktivt med i det gav ju [organisationsnamn] en slags legitimitet som inte var oviktig. Om man jämför med andra [liknande verksamheter] som varit av mer aktivistisk karaktär och värvat mer om sitt oberoende så har det också funnits en större skepsis från staden.

Även om citatet antyder en möjlig konflikt mellan nära samverkan med akademien och den idéburna organisationens oberoende, så beskriver intervjupersonen att kopplingen till Malmö universitet via olika samverkansaktiviteter gav organisationen en större legitimitet i relation till Malmö stad. När liknande verksamhet skulle startas i Göteborg gav det tillgång till kontakter och nätverk som gjorde att den verksamheten lättare kunde etableras. En annan respondent uttrycker detta på följande vis:

Om vi satte oss ner ett gäng från idéburen och akademien, så skulle vi hitta arenor där vi skulle kunna hitta någon typ av vinnar-vinnarperspektiv, för ni vill vara med och påverka samhället och det vill vi också.

55. Ersta Sköndal Bräcke Högskola. "Civila samhället i samhället – Sthlm". <https://www.esh.se/utbildning/utbildningar/2017-02-08-civila-samhallet-i-samhallet---sthlm.html> (hämtad 2021-03-12)

Genom sökandet efter områden där båda organisationerna har något att vinna på samverkan kan förutsättningarna att påverka samhället stärkas. Respondenten påtalar även betydelsen av att synliggöra de vinster som samverkan ger samt organisationernas gemensamma genomslag i samhället. En annan respondent betonar den ökade tyngd som akademien kan ge till en argumentation:

Viktigt för att forskningen kan sätta ord på vad det är vi gör på ett annat sätt som får en annan tyngd. Och kanske följa, betrakta det på ett sätt som inte vi kan som är mitt uppe i det. Vi är ju de facto aktörer i processen, så det blir ett utifrånperspektiv som ändå kan beskriva processen, det vi kommit fram till.... Vi vill ju påverka hur samhället jobbar. Vi vill ju att samhället ska jobba mer förebyggande hälsofrämjande.

Forskningen betydelse för en av organisationernas legitimitet illustreras även i följande i citat:

Vi har stor nytta av den forskning som görs kring våra frågor, oavsett om det är i samverkan eller ej. Det kan vara ren civilsamhällsforskning, men också demokratiforskning eller integrationsforskning där vi har jättemycket att lära. När det gäller samverkan har det definitivt värde i att det blir ofta lite spetsigare. Det går i bästa fall att göra något generaliserbart av projektet. Man kommer fram till tillsammans. Och det ger helt klart större legitimitet för vår del.

Citatet belyser även att värdet av samverkan inte enbart ligger i forskning som bedrivs i samverkan eller praktisknära, tillämpad forskning, utan även forskning om de frågor som organisationerna är intresserade av har ett stort värde.

Oavsett form av samverkan måste samarbetet utvecklas med beaktande av de olika organisationernas roller och universitets fokus på kritik, reflektion och lärande. Beträffande möjligheterna att samverka kring samhällsförändring i socioekonomiskt utsatta områden uttrycker sig en respondent på följande vis.

Politisk mobilisering i områdena etcetera måste drivas av en oomkullrunkelig idé av att vi äger frågan och ingen annan. Antingen är du med och förhåller dig till det eller inte.

Citatet illustrerar även hur en organisation i vissa fall har frågor och värden som de i en samverkansrelation svårligen kan kompromissa kring, då det berör för organisationen särskilt viktiga frågor, så som omsorg om människor som befinner sig i särskilt utsatta situationer.

Synen på typ av samverkan för samhällsförändring tycks således skilja sig åt mellan de intervjuade organisationerna. Medan vissa ger uttryck för nödvändigheten av en viss distans och vikten av kritik så betonar andra vikten av att verka tillsammans. I en utvärdering av projekt finansierade av Allmänna arvsfonden, som finansierar insatser i idéburen regi bland annat med syfte att motverka segregation, utanförskap, rasism och extremism, beskrivs denna skillnad mellan olika organisationer. Medan vissa organisationer arbetar mer *tillsammans med myndigheter*, med fokus på konsensus, har andra ett mer målgruppsfokus vilket oftare innefattar ett visst mått av konflikt vis-à-vis det etablerade systemet.⁵⁶ Ett annat sätt att fånga denna skillnad är en skillnad mellan organisationer vars fokus är att ge röst åt en viss fråga eller en viss grupp, jämfört med organisationer som syftar till att utföra en viss tjänst eller service i samhällets tjänst.⁵⁷

Respekten för de idéburna organisationernas självständighet och ägandeskap över de frågor de driver är en viktig utgångspunkt för all samverkan, liksom att universitetet inte ger avkall på grundläggande värden som akademisk integritet och frihet.

Kritik och nytänkande

En viktig aspekt av samverkan med universitetet som lyfts i flera intervjuer är hur samverkan ger organisationerna en möjlighet till kritik och nytänkande i arbetet för en övergripande samhällsförändring:

Egentligen kan man säga att det är vår främsta anledning till att vi vill samarbeta med forskare. Dom här frågorna som ni ställer, ni hör att jag går igång på dom. Det här är liv och död för oss bokstavig talat men vi är alldeles för hemmablinda. Vi sitter i vår bubbla. Det bästa jag kan göra om jag utgår från mig det är att prata om [nämner olika områden]. Vad finns det för lärdomar att dra? Varför ser det ut som det gör? För att därför förstå vart vi är på väg någonstans.

Citatet pekar på det starka engagemang som präglar många av de intervjuade organisationerna, och att akademien kan bidra med en viss nödvändig distans och nya perspektiv. Så här uttrycker sig en annan respondent beträffande denna fråga:

56. Herz, Marcus. *Vägar till delaktighet? En studie av Arvsfondsprojekt som arbetar mot segregation, rasism, utanförskap och extremism*. Malmö : Malmö universitet, 2019. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-13005>

57. Wijkström och Einarsson. *Från nationalstat till näringsliv?*

Vi i idéburen sektor skulle också behöva lära oss lite double-loop learning, för vi har gjort vissa antaganden, i [organisationsnamn] för länge sen, och jag kan märka att vissa antaganden lever kvar fast världen har sprungit vidare.

En potentiell spänning mellan universitetet som kritisk vän och som dess roll i samverkan framträder tydligt i följande citat från en respondent, som beskrev akademins relation på följande vis:

[Våra] kritiska vänner... Den approachen tycker jag ju är ganska bra... Man behöver ju ha någon som kommer med ett utifrånperspektiv.

Respondenten fortsätter och problematiserar samverkan genom att lyfta frågan.

Hur nära skall samverkan vara? Om man har någon som man träffar för ofta kan det finnas risker med det för man kan ju komma varandra för nära också kan jag tycka... Vi har ju olika roller och då ska vi ju använda det och nyttja det på bästa sätt.

Citatet ger tydligt uttryck för en förståelse för akademins och en idéburen organisations olika uppdrag, och den för akademins del viktiga balansgången mellan universitetets uppdrag att främja samhällsutveckling å ena sidan, och en mer kritisk och kunskapsutvecklande roll å andra sidan. Rollerna går att förena, men inrymmer olika synsätt, förhållningssätt och möjligheter när det gäller synen på samverkan och de värden samverkan skall främja. Medan vissa organisationer ger uttryck för att akademien kunde göra mer för att stärka organisationens verksamhet, så understryker andra mer nödvändigheten av en viss distans.

En avvägning mellan närhet i samverkan eller distans är att universitetet bjuder in och skapar ramar för en kunskapsbaserad diskussion om samhällets utmaningar och möjliga lösningarna, vilket exemplifieras av följande citat:

Ska vi lösa samhällsutmaningarna så måste vi ju hjälpas åt. Vi är överens om det på pappret i alla fall... och där är ju akademien av central betydelse. Om vi skall förstå samhället och samhällsutvecklingen så behövs akademien och att akademien gör det som akademien är skicklig på: Att upprätthålla sin neutrala position och där har ju den här typen av samverkan ett oerhört stort värde och att hjälpa till och stödja att identifiera både nya sätt att jobba på, och nya lösningar.

Centralt för akademins verksamhet är att upprätthålla det akademiska oberoendet och integriteten (men inte nödvändigtvis neutralitet), och avvägningen mellan universitetets vilja att främja samhällsutveckling och kritiskt granska den verklighet som akademien är en del av, berör ett tema som just nu är väldigt aktuellt och centralt för de flesta lärosäten i arbetet för att stärka lärosätenas genomslag (impact) i samhället. Avvägningen är viktig att ha förståelse för och tydligt artikulera i varje samverkansrelation.

Temat nytänkande ansluter även till området innovation, där mer tycks kunna göras för att stärka den idéburna sektorns bidrag till innovation, vilket en av respondenterna kommenterar på följande vis:

Man behöver behandla innovationsområdet på ett annat sätt än vad man gör inom den traditionella innovationsstrukturen. Sociala innovationer utgår från människors lust att lösa sociala utmaningar där man lever, bor och verkar. Det innebär att det kanske inte blir en produkt, vara eller tjänst som bara kan skalas upp och säljas på en marknad. Utan det är någonting annat. Och därför behövs ett eget stöd.

Respondenten exemplifierar med flera sociala innovationer med ursprung i idéburen sektor och tillägger:

Om kommunen vågade tillsätta resurser för att verkligen ta fram nya lösningar och där man också vågar att ta ett steg tillbaka. Att stödja men inte själv lösa.

Respondenten exemplifierar detta med den samverkan som bedrivs i ett specifikt socioekonomiskt utsatt områden i Malmö, tillsammans med akademien, men där det saknas resurser för att skala upp och sprida verksamheten.

Sammanfattningsvis pekar intervjumaterialet på att samverkan ses som en viktig del av de intervjuade organisationernas behov av kunskap och kompetensförsörjning, legitimitet i deras arbete för samhällsförändring samt som en partner som kan föra fram vänlig kritik och inspirera till nytänkande. Respondenterna ger uttryck för lite olika syn på samverkan. Där vissa önskar mer och närmre samverkan för att driva olika typer av förändringsprocesser tillsammans, betonar andra värdet av en viss distans och organisationernas olika uppdrag. Resultaten pekar även på att mer kan göras för att utveckla formerna för samverkan och stärka samverkan, till nytta för såväl universitetet som organisationer från den idéburna sektorn.

Utmaningar och hinder

i samverkan mellan akademien och idéburen sektor

I det följande lyfts och diskuteras några av de utmaningarna och mer kritiska kommentarer kring samverkan med akademien och Malmö universitet som framkommer i intervjuerna.

Samverkan sker på olika nivåer och med olika grad av intensitet. Så som inledningsvis framgått präglas relationerna mellan universitetet och den idéburna sektorn enligt respondenterna av ett visst mått av bristande systematik och helhetsbild av den samverkan som pågår. Mycket av den pågående samverkan tycks vara knuten till individer, snarare än till organisationerna, vilket lyfts i följande citat:

Vi samverkar inte med organisationer, vi samverkar med individer. Tyvärr så är det ofta så och blir så. Blir tydligt när individer försvinner från organisationer.

Samverkans personbundenhet är ett återkommande tema även för andra sektorer, vilket synliggjorts i tidigare studier.⁵⁸ Ett annat hinder som lyfts är en känsla av en viss fyrkantighet i universitetets verksamhet:

Vi har haft en fem års lång diskussion i hur vi kunde koordinera [namn på verksamheten] som har utmynnat i ett absolut ingenting, eftersom det är så ohyggligt fyrkantigt på universitetet [...] mynnat ut i att universitetet velat nyttja våra lokaler gratis och då känner man, nja, den byteshandeln är kanske inte riktigt fair. Jag raljerar lite för jag vet mycket väl att det finns andra [namn på verksamheten] i andra städer där man inte satt ut lika höga trösklar [...] Det går alldeles utmärkt, men viljan finns inte.

Respondenten ger en bild av att motparten på universitetet skapat byråkratiska hinder och ensidigt fokuserat på det som är universitetets intresse i samverkan, och att det vid andra lärosäten finns exempel på smidigare samverkan kopplat till liknande verksamheter. Respondenten ger dock uttryck för ett tydligt värde i att knyta forskning till den egna verksamheten och att någon slags överenskommelse eventuellt kunde främja detta. Dock ser respondenten stora utmaningar kopplat till de två organisationernas olika sätt att arbeta:

58. Brunnström et al. *Samverkan inom forskning*. Brunnström och Sjölander. *Strategiska partnerskapsavtal*.

Jag har svårt om jag skall vara ärlig att se långsiktiga, välplanerade relationer till universiteten. Det är därför att vi planerar så fruktansvärt lite. Jag är rädd för att dom skulle dra oss tillbaka till ett top-down-tänkande när det gäller vad vi gör för nånting.

Respondenten uttrycker en upplevelse av att det finns olika organisationskulturer som präglar de två organisationer och som påverkar förutsättningarna för samverkan. Ett anslutande tema som lyfts av en annan respondent är hur samverkan med den idéburna sektorn ofta lyfts retoriskt, men att entusiasmen inte motsvarar de resurser som satsas i samverkansrelationerna:

Om universitet förstod vad som var viktigt, vilket många av oss inklusive forskare tycker, så borde de satsa hur mycket pengar som helst på detta, men [de satsar] förhållandevis nästan ingenting. I ärlighetens namn. Många av de aktörer som vi samverkar med. Dom får mer ut av samarbetet oss än vad vi får, vilket är rätt bra förhandlingsläge för oss och vi vill ha det så, så att vi kan trycka på. Strategiskt eller taktiskt är det bra, men förhoppningen är att vi hamnar i nån form av jämbördighet för att kunna säga: Ok. Är vi överens om dessa sakerna. Då kör vi. Bra då bara kör vi och bort med all skit.

Lösningen, fortsätter han, är att skapa möjlighet för forskare att inom ramen för sin tjänst och ordinarie lön, arbeta med organisationen ute i området.

En respondent, som själv representerar en väletablerad organisation, lyfter som ett problem att samverkan ofta sker med stora organisationer med stora resurser medan det finns väldigt många små organisationer inom sektorn:

En annan fråga, om jag ska lämna det rent organisationsegoistiska, så blir ju samverkan ofta mellan universitet och högskolor och de redan etablerade aktörerna (nämner ett antal organisationer med mer resurser). Sen finns det ett civilsamhälle som är mycket lösare och mindre strukturerat och inte har resurser att söka pengar. Kanske inte har resurser till följeforskning. Det hade ju varit en spännande uppgift också för universitetet att försöka hitta samverkan med dom. [...]

Mycket av aktivismen finns mycket i den typen av lösare nätverk och som bara uppstår. Jag tänker på Black lives matter i Sverige som är väldigt löst arrangerat. Det var inte vi stora organisationer som stod bakom det. Hur kan det bli en tydlig del av civilsamhället? Hur kan man stärka det utan att ta över det och institutionalisera sönder det också?

Respondenten har på nära håll mött och imponerats av aktivismen i löst sammansatta nätverk av aktivister, och uttrycker en vilja att från de mer etablerade delarna av den idéburna sektorn och kanske även akademien stärka dessa initiativ, men ser en fara i att stödet också skulle kunna verka hämmande på aktivismen.

En annan respondent understryker att kontakter med mer aktivistiska delar av den idéburna sektorn innebär möjligheter för akademien att utvecklas, och finna mer aktivistiska och samhällsintervenerande samverkansformer:

Antingen är du progressiv och förstår problemet och jobbar för att motverka dom eller så håller du på med dina kurser, nå föreläsning, och dom dagarna är förbi. Institutionerna måste förändras på riktigt.

Citatet representerar ett synsätt på akademien som en institution med behov av att förändras i sina former, för att på riktigt kunna lösa samtidens samhällsutmaningar.

En tangerande synpunkt lyfts av en annan respondent som pekade på risken med maktobalanser i samverkan vilket medfört att de med tiden blivit mer försiktiga med när och varför de väljer att gå in i samverkan med akademien, liksom med andra organisationer:

Vi har ett behov att tydligare definiera vad vi vill ha ut av ett forskningssamarbete. Upplever att vi har hamnat i situationer som har skapat maktobalanser eller otydlighet i vad det är vi vill ha ut båda parter av den här typen av projekt. [...] Vi har hamnat i situationer där vi har haft för otydliga rolldefinitioner i partnerskapet där vi kanske har förväntat oss något som inte är det primära målet för forskaren.

Respondenten betonar vikten av strategiska partnerskap med universitet, medägarskap och att noga definiera roller samt värdet av partnerskapet för organisationens olika målgrupper.

Flera av respondenterna lyfter även att en utmaning för samverkan ligger i universitetets höga administrativa avgifter (kallat overhead, OH). Ett stort mått av projektfinansiering lyfts även som ett hinder för mer varaktig samverkan:

Finansieringskällorna är ofta fel-designade. Dom tillåter inte att man har med att lära känna varandra. Det är ett genomgående problem för allt vårt arbete att när vi försöker skapa långsiktiga partnerskap, oavsett om det är akademi, kommunen eller andra organisationer. Det är oerhört svårt att få tid. Ofta är det snabba utlysningar. Bara att författa en gemensam ansökan kräver att man känner varandra sedan innan, annars kan det vara en jättetuff process.

Respondenten påtalar att ett för stort mått av projektfinansiering hindrar utvecklingen av långsiktiga relationer. Snarare än fler projekt borde mer tid ägnas åt parterna att lära känna varandras behov och verksamheter och forskningens strategiska betydelse. Så här uttrycker sig en respondent beträffande denna fråga:

Vi behöver samtala om forskningens plats och roll i samhället. Så fort man pratar forskning så hamnar man i en finansieringsfråga. Vi har inte den typen av finansieringssamtal på en mer strategisk nivå utan det kommer alltid ner till en forskare som gärna gör det om det finns pengar.

Ytterligare ett problem som anknyter till den inledande diskussionen om tidspektiv handlar om när samverkan initieras:

Problemet ofta är att både vi och universitetet kommer lite sent på att ”men vi skulle ju kunna samverka kring det här ju”. Man har sin egen fråga som man driver och brinner för och så kommer man på att ”ja men skulle det ändå inte var lite bra att koppla det till, från universitetets sida, någon från civilsamhällesaktör och få med dem i detta, och från vår sida likadant: ”Oj. Skulle vi inte ha lite forskarögon på detta också!?”. Ofta kommer förfrågan när ansökan redan är färdigskriven och kanske till och med beviljad. Eller precis innan man skall söka, men ser bra ut i ansökan också om vi har en part till och visar att vi samverkar. Då kan det kännas lite kosmetiskt ibland som att man gör det för att få finansiering snarare. Sen blir det trots det ofta bra men vi är dåliga i starten.

Respondenten beskriver en ömsesidig praktik av att jobba i projekt där ansökningar ofta skrivs under stark tidspress och samverkan delvis uppkommer som ett krav från anslagsgivarna eller att det ”ser bra ut i ansökan”. Detta menar hen skapar dålig grund för samverkan.

Sammanfattningsvis så pekar rapporten på en rad olika hinder och utmaningar i samverkan mellan universitetet och organisationer ur den idéburna sektorn. Hinder som nämns är samverkans personbundenhet vilket gör den sårbar för personalförändringar eller att ledande personer byts ut. Respondenterna pekar också på att det finns delvis olika kulturer inom akademien och bland de idéburna organisationerna, där akademien kan uppfattas som stelbent och byråkratisk. Risker som påpekas är också att det kan finnas en maktobalans i samverkan, där utbytet inte blir mellan jämbördiga parter. Vidare lyfter en respondent att samverkan oftare sker med etablerade organisationer och i lägre utsträckning med mindre organisationer eller lösare aktivistnätverk och att en

närmre samverkan med denna typ av nätverk kan bidra till en förstärkning av lärosätets förutsättningar att adressera viktiga samhällsutmaningar. Kontakter med aktivistiska nätverk lyftes samtidigt fram som ett sätt att lösa upplevda problem inom akademin, av otillräckligt engagemang i att lösa samtidens samhällsutmaningar. Tidsperspektivet utgör ett problem och det efterlyses mer proaktiv samverkan. Även finansiering av samverkan och gemensam forskning utgör en utmaning.

Utvecklad samverkan

genom strategiska partnerskapsavtal

Strategiska partnerskapsavtal har utgjort ett huvudfokus för hela Spets-projektet och handlar om olika sätt att tydliggöra och formalisera den samverkan som bedrivs. Inom Spets-projektet kännetecknas denna samverkan av följande aspekter:

- ledningarnas engagemang och delaktighet.
- ömsesidiga, långsiktiga åtaganden.
- gemensamma mål och utmaningar.
- en mångfald av samverkansformer och gemensamma aktiviteter.
- ömsesidig nytta och värden som ingen part ensam kan uppnå.⁵⁹

I intervjuerna tillfrågas respondenterna om hur de ser på strategiska partnerskapsavtal som en möjlighet att utveckla samverkan mellan dem och akademien. Några av respondenterna är positiva till diskussionen och kan se flera fördelar:

Vi tycker det är hjälpsamt om man har någon slags överenskommelse, avsiktsförklaring, där det också står hur länge. Vad menar vi med långsiktigt? Vad är åtaganden för båda parter? Helst skulle man vilja ha det så pass tydligt att man har några initiala tankar kring vad man skall göra tillsammans.

En formalisering av relationen, att ha saker nedskrivet, upplevs som något positivt av respondenten, som också betonar möjligheten till lite större långsiktighet i planeringen då de ofta har ganska långa tidsperspektiv i sin egen organisatoriska planering. Även en annan respondent talar om möjligheterna med en slags gemensam överenskommelse:

Jag tror att alla skulle tjäna på att det fanns en grund, en grundstruktur för tillfrågande i olika frågor. Att det skulle man kunna tjäna på och kanske bygga upp det personbundna nätverkandet. Att bygga bort det genom till exempel en grundstruktur som [hänvisning till tidigare seminarieverksamhet]: Att när man håller seminarier inom olika områden så tillfrågas civilsamhällsorganisationerna... sen tror jag att man kanske måste upp ett snäpp ändå.

59. Samsynwiki. "Strategiska partnerskap". https://samsynwiki.su.se/wiki/Strategiska_partnerskap (hämtad 2021-03-12)

Respondenten exemplifierar med en konkret seminarieverksamhet som en tidigare medarbetare involverats i och samverkans personbundet samt lyfter behovet av en överenskommelse på en mer strategisk nivå. I resonemanget går det att ana att intervjupersonen kan tänka sig att ”grundstrukturen” även skulle kunna inkludera andra aktörer än idéburen sektor, av sammanhanget går det att utläsa att det är aktörer från offentlig sektor som avses.

En synpunkt som en respondent framför är dock att en eventuell överenskommelse inte får vara för rigid och styrande, utan tillåta flexibilitet över tid. Så här svarar denne respondent på frågan om hur samverkan kan utvecklas:

Stor och bra fråga... Dels så tycker jag om den informella och öppna relationen vi har idag. Vi är grannar men vi är inte gifta. Vi har inga skyldigheter mot varann men en ganska stor välvilja och vi hittar varandra när vi har behov för varandra... I grunden så tror jag att jag vill ha det på det sättet men så klart kan det finnas projekt som man kan enas kring där vi har olika roller och stötta varandra över tid

Andra respondenter är mer skeptiska till att formalisera samverkansrelationerna:

Ja kanske är det smart att man har ett strategiskt samverkansavtal men så fort man skriver något så blir det bindande och det behöver kanske inte vara så formaliserat alltid. Däremot så har vi många gemensamma frågor som det är intressant att stämma av och scanna av. Både vi och akademien driver ju för utveckling på ett eller annat sätt, att få in det, få in förnyelse, och där viktigt hitta formerna så att vi kan, med jämna mellanrum, tala samma språk.

En annan respondent lyfter fram att det finns centrala värden, nästan en värdegrund, som hen menar att akademien och idéburen sektor har gemensamt:

Det vi ser händer i Ungern och Polen just nu där regeringen vill styra både civilsamhället och forskningen i en viss riktning och säga att viss forskning inte är ok längre. Här tror jag att vi står inför en potentiell jättefara även i Sverige. Där vi verkligen skulle behöva ha djupa partnerskap för att försvara demokratin.

Respondenten betonar vikten av att genom projekt och upprepad interaktion, främja utvecklingen av starka relationer, med potential att mobilisera till försvaret då demokratiska värden står på spel.

Sammanfattningsvis är det flera respondenter som ser fördelar med ett avtal kring strategiskt partnerskap, och att det skulle kunna lösa en del av de problem

som tidigare diskuterats, exempelvis personbundenheten och ökad långsiktighet. En av respondenterna talar om det i form av en gemensam värdegrund som det är viktigt att försvara. Andra betonar att det finns risker med en ökad reglering, att flexibiliteten minskar.

Slutsatser och rekommendationer

I den här delen sammanfattar vi och analyserar de resultat som framkommit i rapporten samt reflekterar kring rapportens övergripande frågeställningar liksom möjliga implikationer för universitetet i framtiden. Analysen görs utifrån det syfte som präglat detta och flera andra av K3-projekten, nämligen att på olika sätt synliggöra, utveckla och kvalitetssäkra den samverkan som universitetet bedriver och de värden som samverkan skapar för universitetets forskning, utbildning och genomslag i samhället.

Resultaten visar att de intervjuade organisationerna sätter stort värde på samverkan med Malmö universitet och akademien i allmänhet och att samverkan med Malmö universitet sker på flera olika nivåer och med olika grad av formalisering. Ett tema som lyfts är att samverkan ger organisationerna möjligheter att möta sina behov av kunskap och kompetensförsörjning. Flera av organisationerna har högt kvalificerad personal där kontakter och samverkan med akademien är ett sätt att bibehålla och höja kompetensen hos personalen, att rekrytera ny personal samt att tillsammans med akademien på olika vis bidra till kunskapsutveckling i frågor som drivs av idéburna organisationer. Flera respondenter efterlyser generellt ett behov av ökad kunskap om den idéburna sektorns roll och funktion i samhället.

Ett annat tema som lyfts är att samverkan med Malmö universitet och andra akademiska institutioner ger en förstärkt legitimitet i organisationens arbete för samhällsförändring, genom att koppla aktuella forskningsresultat till de frågor som organisationerna driver. Några respondenter påpekar även att samverkan med organisationer från den idéburna sektorn på motsvarande vis även kan stärka universitetets samhälleliga genomslag.

De intervjuade personerna lyfter också fram akademins roll som ”kritisk vän”. Rollen som ”kritisk vän” är väl institutionaliserad i många akademiska praktiker och något som av några av organisationerna upplevs tillföra positiva värden, genom att ge impulser för nytänkande inom organisationerna där gamla förgivet-taganden kan ifrågasättas. Organisationerna ger dock uttryck för olika ståndpunkter om grad av närhet i samverkan med organisationerna. Medan vissa förespråkar värdet av viss distans med fokus på lärande vill andra se en mer nära relation av gemensamt arbete för samhällsutveckling.

En av utmaningarna för samverkan mellan Malmö universitet och idéburen sektor som synliggörs i intervjuerna är att samverkan är starkt personberoende

och därmed sårbar för förändringar av vilka som är aktiva eller anställda i organisationerna eller på universitetet, ett tema som är återkommande i forskning kring samverkan för många olika typer av samverkanspartners i alla sektorer.

En annan utmaning som lyfts fram är att universitetet som organisation kan upplevas som stelbent och byråkratisk i jämförelse med många (men inte alla) idéburna organisationer som kan vara mer flexibla. Den idéburna sektorn är dock långt från enhetligt och innehåller både små organisationer, helt beroende av ideella aktivister, och stora organisationer med många anställda och egna forskningsenheter. En av respondenterna lyfter det som en problematik att den senare gruppen organisationer oftare är föremål för samverkan, medan den förra är mer sparsamt representerad. Denne lyfter också risker med att institutionalisera och potentiellt byråkratisera aktivistiska organisationer om dessa förmås anpassas efter akademien eller de större organisationernas funktionsätt. Det efterfrågas även mer resurser för samverkan, såväl inom akademien som inom den idéburna sektorn. Samverkan bör även i ökad grad beakta den idéburna sektorns mångfald och variation.

Undersökningen visar genomgående på ett behov av ökad systematik i samverkan mellan universitetet och de idéburna organisationerna. I synnerhet ter det sig som angeläget att utveckla arenor för återkommande möten i syfte att öka kunskapen om de olika aktörernas särart och behov, samt att definiera gemensamma utvecklingsområden. Ingåendet av strategiska partnerskap är en möjlig väg för att stärka denna samverkan. Möjligheten att koppla denna samverkan till redan etablerade överenskommelser mellan den idéburna sektorn och den offentliga sektorn kan övervägas, liksom en utveckling i form av ett idéburet-offentliga partnerskap. Viktigt är dock att ökad formalisering inte medför onödig byråkratisering som riskerar störa de värden redan befintlig samverkan skapar. En särskild möjlighet ligger i att genom utvecklad samverkan stärka universitetets genomslag i samhället.

Malmö universitets nyligen genomförda utvärdering av kvalitén i forskningen pekar tydligt på behovet av ökad tydlighet och organisatorisk kapacitet för att stärka universitetets genomslag i samhället.⁶⁰ Denna del kan kopplas till en mer strategiskt genomtänkt samverkan med organisationer ur den idéburna sektorn, med sin många gånger starka koppling till olika målgrupper som forskningens resultat berör. En utvecklad samverkan kan stärka såväl legitimitet och tillförlitlighet i den kunskap som tas fram, som kunskapens genomslag i samhället. En mer strategisk samverkan med organisationer ur den idéburna sektorn bör således kopplas till den mer övergripande ambitionen hos

60. Malmö universitet. "Malmö universitets forskning granskad". <https://mau.se/nyheter/malmo-universitets-forskning-granskad/> (hämtad 2021-03-12)

universitetet att på olika sätt öka synligheten och genomslaget i samhället. Undersökningen pekar även på behovet av ett mer utvecklat stöd för hantering av organisationers externa relationer, ett behov som gäller såväl universitetet som de idéburna organisationerna. Centrala frågeställningar härvidlag att adressera är val av samverkanspartners samt de idéburna organisationernas olika förutsättningar att initiera och upprätthålla samverkan med universitetet.

Rekommendationer

Utifrån undersökningens resultat framstå några utvecklingsområden som särskilt angelägna att utveckla från Malmö universitets sida.

- Mer samverkan med idéburen sektor i relation till universitetets utbildningar och studenter, i synnerhet kopplat till studenternas uppsatser och praktik.
- Ökad tydlighet beträffande de möjligheter till samverkan som finns.
- Skapa mötesplatser och fler strukturerade, återkommande möten mellan representanter från sektorerna för att diskutera och möjliggöra samverkan.
- Ha idéburen sektor i åtanke när arrangemang för andra samverkanspartners genomförs samt bjuda in till seminarieverksamheter.
- Öka närvaron av representanter från idéburen sektor som del av olika typer av referensgrupper, forskningscirkel och seminarieverksamhet.
- Ökat stöd till organisationer och lärare/forskare som vill utveckla gemensamma samverkansprojekt.
- Finansieringsmöjligheter till forskare som bedriver forskning i samverkan med idéburna organisationer, då finansiering är ett särskilt problem i synnerhet i relation till mindre idéburna organisationer.
- Skapa möjlighet för fler verksamhetsdoktorander i samverkan med idéburna organisationer.
- Tydliggör koppling mellan samverkan och lärosätets önskan om olika former av samhälleligt genomslag.

Referensförteckning

Litteratur

- Bacigalupo, Margherita, Kampylis, Panagiotis, Punie, Yves, and Van den Brande, Godelieve. *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework>
- Brunnström, Pål, Gustafsson, Daniel och Jönsson, Sandra. *Samverkan inom forskning : Malmö universitets arbete för att understödja, följa upp och utveckla forsknings-samverkan*, Malmö : Malmö högskola, 2017.
- Brunnström, Pål och Sjölander, Jens. *Strategiska partnerskap : Ett sätt att fördjupa samverkan i Malmö* Malmö : Malmö universitet 2020. <https://doi.org/10.24834/isbn.978-91-7877-112-7>
- Cohen, Jean L. och Arato, Andrew. *Det civila samhället och den politiska teorin*. Göteborg : Daidalos, 1995.
- Fred, Mats. Projectification. *The Trojan horse of local government*. Diss. Malmö : Malmö universitet, 2018. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-7386>
- Gavelin, Karin, Kassman, Anders och Engel, Charlotte. *Om idéburna organisationers särart & mervärde: en forskningskartläggning. Tematisk studie 1*. Stockholm : Överenskommelsen, 2010.
- Hansen, Christina. *Solidarity in diversity: activism as a pathway of migrant emplacement in Malmö*. Diss. Malmö : Malmö universitet, 2019. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-7398>
- Herz, Marcus. *Vägar till delaktighet? En studie av Arvsfondsprojekt som arbetar mot segregation, rasism, utanförskap och extremism*. Malmö : Malmö universitet, 2019. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-13005>
- Jönsson, Anders och Scaramuzzino, Roberto. *Samverkan mellan stat, region och civilsamhälle för nyanländas etablering – En utvärdering av projektet NAD i Skåne*. Lund: Socialhögskolan Lunds universitet 2016.
- Meeuwisse, Anna. *Debatten om välfärdsstaten och det civila samhället*. Stockholm : Sköndalsinstitutet 1999.
- Leege, David M. and McMillan, Della E. "Building More Robust NGO–University Partnerships in Development: Lessons Learned from Catholic Relief Service". i *Journal of Poverty Alleviation and International Development*, 7(2), 2016: 67 – 119.
- Lindberg, Malin och Nahfeldt, Cecilia. *Idéburen innovation: nyskapande lösningar på organisatoriska och samhälleliga behov*. Stockholm : Idealistas Förlag, 2017.
- Malmö universitet. *Strategi 2022*. Malmö : Malmö universitet, 2017.
- Svedberg, Lars och Trägårdh, Lars (red.). *Det civila samhället som forskningsfält: nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Stockholm : Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag, 2006.
- Wijkström, Filip och Einarsson, Torbjörn. *Från nationalstat till näringsliv? Det civila samhällets organisationsliv i förändring*. Stockholm: Ekonomiska forskningsinstitutet (EFI), Handelshögskolan i Stockholm, 2006.
- Wijkström, Filip. "Mellan omvandling och omförhandling. Civilsamhället i samhällskontraktet", i Wijkström, Filip (red.). *Civilsamhället i samhällskontraktet*. Stockholm: European Civil society Press, 2012.

Digitala resurser

- Allians för social innovation och förändring (Asif). <https://asif.mau.se/> (hämtad 2021-03-12)
- Anna Lindh Academy. www.annalindhacademy.se (hämtad 2021-03-12)
- Drivhuset Malmö. <https://malmo.drivhuset.se/> (hämtad 2021-03-12)
- Ersta Sköndal Bräcke Högskola. "Civila samhället i samhället – Sthlm". <https://www.esh.se/utbildning/utbildningar/2017-02-08-civila-samhallet-i-samhallet---sthlm.html> (hämtad 2021-03-12)

- Forum idéburna organisationer med social inriktning. ”Överenskommelser får olika typer av samverkan att öka” <https://www.socialforum.se/article/overenskommelser-far-olika-typer-av-samverkan-att-oka/> (hämtad 2021-03-09).
- Forward Malmö. <http://forwardmalmo.se/> (hämtad 2021-03-12)
- Fremia. Petters blogg. ”Civilsamhällets svar på hur vi bygger ett bättre Sverige” <https://www.fremia.se/nyhetsrum/nyheter/nystartsgrupp/> (hämtad 2021-03-09).
- Hållbar utveckling Skåne. www.hutskane.nu (hämtad 2021-03-12).
- Högskolelagen (1992:1434), 2 § andra stycket. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskolelag-19921434_sfs-1992-1434
- Ideell arena. ”Kunskapsutveckling”. <https://www.ideellarena.se/kunskapsutveckling> (hämtad 2021-03-09).
- Individuell människohjälp (IM). ”Humanium metall by IM. Vi smälter vapen för fred”. <https://www.imsweden.org/vad-vi-gor/humanium-metal-by-im/> (hämtad 2021-03-12)
- K3 projekten. ”Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan”. <https://k3-projekten.se/project/spets/> (hämtad 2021-03-09).
- KC Kompetenscenter Malmö idéburen sektor. ”Open Your Eyes februari 2020” <https://kckompetenscenter.se/open-your-eyes-februari-2020/> (hämtad 2021-03-12)
- LSE Impact Blog. ”Academics and NGOs can work together in partnership but must do so earlier and with genuine knowledge exchange” <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2016/10/19/why-is-it-still-so-hard-for-academics-and-ngos-to-work-together/> (hämtad 2021-03-09)
- Länsstyrelsen Skåne. ”Regionala överenskommelsen om mottagande och etablering (RÖK) 2016–2019 avslutas”. Publicerad 2019-12-13. <https://www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/nyheter-och-press/nyheter--skane/2019-12-13-regionala-overenskommelsen-om-mottagande-och-etablering-rok-2016-2019-avslutas.html> (hämtad 2021-03-12)
- Malmö idrottsakademi. ”Verksamhet”. <http://malmoidrottsakademi.se/om/verksamhet/> (hämtad 2021-03-12).
- Malmö stad. ”Malmökommissionen”. <https://malmo.se/Sa-arbetar-vi-med.../Hallbar-utveckling/Socialt-hallbart-Malmo/Malmokommissionen.html> (hämtad 2021-03-12).
- Malmö universitet. ”Hälsofrämjare bygger broar i Lindängen”. <https://mau.se/nyheter/halsoframjare-bygger-broar-i-lindangen/> (hämtad 2021-03-12)
- Malmö universitet. ”Letter of intent. Future cooperation between Malmö university and IM Swedish Development Partner”. Dnr. 2018-10-12.
- Malmö universitet. ”Malmö universitets forskning granskad”. <https://mau.se/nyheter/malmo-universitets-forskning-granskad/> (hämtad 2021-03-12)
- Malmö universitet. ”Missbruk och beroende”. <https://mau.se/forskning/forskningsamnen/socialt-arbete/#accordion-45682> (hämtad 2021-03-12)
- Malmöakademin. ”Kunskapsallians för ett hållbart Malmö” <https://www.malmoakademin.se/om-forward-malmo.html> (hämtad 2021-03-09)
- MUCF. ”Konferensinbjudan om det civila samhället. Riktningar och rön i forskningen om det civila samhället”. <https://www.mucf.se/sites/default/files/kunskapskonferens-25-nov-2014.pdf> (hämtad 2021-03-09)
- Mötesplats social innovation. ”Science shop – the reunion”. <https://socialinnovation.se/science-shop-the-reunion> (hämtad 2021-03-12)
- Nätverket idéburen sektor Skåne. ”Idéburen sektor Skåne”. natverket.org/ideburen-utveckling/ (hämtad 2021-03-09).
- Partnerskap Skåne. ”Milsa”. <http://partnerskapskane.se/milsa>
- Partnerskap Skåne. ”Tia och NAD”. <https://partnerskapskane.se/nad/> (hämtad 2021-03-12)
- Regeringens proposition 2009/10:55 ”En politik för det civila samhället”. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/en-politik-for-det-civila-samhallet_GX0355
- Region Skåne. ”Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030”. <https://utveckling.skane.se/om-regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi--det-oppna-skane-2030/> (hämtad 2021-03-12).
- Region Skåne. ”Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och den idéburna sektorn i Skåne”. <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/overenskommelse-om-samverkan-mellan-region-skane-och-den-ideburna-sektorn-i-skane/> (hämtad 2021-03-12)

- Samhällskontraktet www.samhällskontraktet.se (hämtad 2021-03-12)
- Samsynwiki. ”Strategiska partnerskap”. https://samsynwiki.su.se/wiki/Strategiska_partnerskap (hämtad 2021-03-12)
- SCB. ”Det civila samhället 2018”. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/naringsverksamhet/naringslivets-struktur/civila-samhallet/pong/statistiknyhet/det-civila-samhallet-2018/> (hämtad 2021-02-15)
- Snitts. www.snitts.se (hämtad 2021-03-12)
- Social innovation Skåne. <http://socialinnovationskane.se/> (hämtad 2021-03-12)
- Sport Open. <https://www.sportopen.se/> (hämtad 2021-03-12)
- Sustainable Business Hub. www.sbhub.se (hämtad 2021-03-12).
- Uppsala universitet. ”Forskningscirklar”. <https://www.forumforsamverkan.uu.se/forskning-och-utveckling/forskningscirklar/> (hämtad 2021-03-12)
- Utbildningsradion. ”UR Samtiden – Entreprenöriellt lärande 2015”. <https://urplay.se/program/193540-ur-samtiden-entreprenoriellt-larande-2015-utmaningsbaserat-och-entreprenoriellt-larande> (hämtad 2021-03-12)
- Vetenskap och allmänhet. ”Science shops – pairing researchers and citizens to solve societal needs”. <https://v-a.se/2019/05/science-shops-pairing-researchers-and-citizens-to-solve-societal-needs/> (hämtad 2021-03-12)
- Yalla trappan. www.yallatrappan.com (hämtad 2021-03-12)

Bilaga 1

Resultat från sökning Scopus över Malmö universitets publikationer på sökordet ”civil society” och ”Malmö högskola”. Sökning gjord 2021-02-25

- Kraly EP, Hovy B. Data and research to inform global policy: The global compact for safe, orderly and regular migration. *Comp Migr Stud* 2020;8(1).
- Sørvoll J, Bengtsson B. Autonomy, democracy and solidarity. the defining principles of collaborative civil society housing and some mechanisms that may challenge them. *Urban Res Pract* 2020;13(4):390-410.
- Schierup C-, Ålund A, Kellecioglu I. Reinventing the People’s house: Time, space and activism in multi-ethnic stockholm. *Crit Sociol* 2020.
- Siles-Brügge G, Strange M. National autonomy or transnational solidarity? using multiple geographic frames to politicize eu trade policy. *Polit Gov* 2020;8(1):277-89.
- Light A, Seravalli A. The breakdown of the municipality as caring platform: Lessons for co-design and co-learning in the age of platform capitalism. *CoDesign* 2019;15(3):192-211.
- Nordgren J. “It’s not only somalis who chew” –Talking through and talking back to khat use discourses in Swedish–Somali organisations. *Drugs Educ Prev Policy* 2018;25(6):500-10.
- Strange M. Civil society. In: *The language of world trade politics: Unpacking the terms of trade.* ; 2018. p 97-114.
- Sørvoll J, Bengtsson B. The pyrrhic victory of civil society housing? co-operative housing in sweden and norway. *Int J Hous Policy* 2018;18(1):124-42.
- Norberg JR. Sweden: The societal setting. In: *Sport and social entrepreneurship in Sweden.* ; 2018. p 9-22.
- Stigendal M. Combatting the causes of inequality affecting young people across europe. In: *Combatting the causes of inequality affecting young people across europe.* ; 2018. p 1-182.
- Strömblad P, Bengtsson B. Collective political action as civic voluntarism: Analysing ethnic associations as political participants by translating individual-level theory to the organizational level. *J Civil Soc* 2017;13(2):111-29.
- Herz M. ‘Then we offer them a new project’—the production of projects in social work conducted by civil society in Sweden. *J Civil Soc* 2016;12(4):365-79.
- Strange M. Power in global trade governance: Is the EU a unitary actor, a tool for dominance, or a site of contestation? GATS and the TTIP negotiations. *Int J Public Adm* 2015;38(12):884-94.
- Strange M. Writing global trade governance: Discourse and the WTO. In: *Writing global trade governance: Discourse and the WTO*; 2013. p 1-207.
- Strange M. Discursivity of global governance: Vestiges of “democracy” in the world trade organization. *Alternatives* 2011;36(3):240-56.
- Carlsson B, Lindfelt M. Legal and moral pluralism: Normative tensions in a Nordic sports model in transition. *Sport Soc* 2010;13(4):718-33.

En rapport från

**MALMÖ
UNIVERSITET**

Med stöd av

VINNOVA

Sveriges innovationsmyndighet